

Izdaja »Zasavski tednik« v Trbovljah. — Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Stane Šuštar. — Naslov uredništva in uprave: »Zasavski tednik«, Trbovlje 1. Trg revolucije 28. — Telefon št. 91. — Račun pri Komunalni banki Trbovlje 400-714-1 146. — List izhaja vsak petek. — Letna naročnina 480 din. polletna 240 din. četrtletna 120 din. mesečna 40 din. Cena izvoda s kolportaži 16 din. — Tiskarna tiskarstva podjetja »Slov. poročevalci« v Ljubljani. — Rokopisni listi morajo biti v uredništvu najkasneje vsak torek. Se ne vračajo.

STAROST

Smo storili vse?

Družbeni plan okraja Ljubljana predvideva povečanje kmetijske proizvodnje na 11%. Povečanje hektarskih donosov je v skladu s perspektivnim planom in bo doseženo le z dobro organizacijo ter vsestranskim sodelovanjem med združenji in proizvajalci

Področje Kmetijske gozdarsko-poslovne zveze s sedežem v Litiji zajema 17 kmetijskih združenj. Poslovna zveza v Litiji je bila ustanovljena lanske leto 1. septembra. Prvo leto je bilo domenično, da bo zveza imela sedež v Trbovljah. Ker pa v tej zadevi ni prišlo do soglasja, so se odločili, naj bo sedež poslovne zveze v Litiji, ki zajema vse kmetijske združenja od Kresnice do Radeč.

Poslovna zveza v Litiji pospešuje razen kmetijske delavnosti še posebno gozdarsko gospodarstvo, to pa zaradi tega, ker na področju zveze niso posebno velike kmetijske površine in se močno prepletajo z gozdom. Namesto ustanovitve dveh ločenih gospodarskih ustanov je bilo sklenjeno, da se ustvari kombinirana kmetijsko-gozdarska poslovna zveza. — Kakor smo že rekli ob uvodu, računa

okrajni družbeni plan na povečanje kmetijske proizvodnje za 11 odstotkov. V petletnem perspektivnem načrtu pa celo za 50 odstotkov. Sprito tega načrta stoji pred poslovno zvezo, kakor tudi pred kmetijskimi združenji in zadrugami velika naloga, kako to gospodarsko zamisel uresničiti. Večkrat slišimo, da ni potrebe po ustanavljanju poslovnih zvez. Ta trditve bi morda držala, če bi bile kmetijske združenja, gospodarstva krepkejša in bogata zasedena s potrebnimi kadri. Vsi pa vemo, da je teh kadrov še vedno premalo. Zato je v programu poslovnih zvez, storiti vse, kar je mogoče, za dvig kmetijske proizvodnje.

Kmetijsko-gozdarska poslovna zveza v Litiji ima letošnje leto v načrtu, da na področju njenega delovanja posejemo 200 ha intenzivnih sort pšenice,

100 ha hibridne koruze, 400 ha krompirja, da pridelimo 500 glav mlade živine za izvoz, prav tako 4.000 glav prašičev, od teh 3.000 pršutanjev in 1.000 špeharjev. To je velika naloga, ki terja tesno sodelovanje poslovnih zvez s kmetijskimi združenji in kmetovalci v obliki kooperacije. Da pa bi vse, kar je načrtano v družbenem planu, izvedli po strokovnem zamislu in s sodobno agrotehniko, je poslovna zveza v Litiji najela posojilo v iznosu 44 milijonov dinarjev in nakupila 11 traktorjev z vsemi potrebnimi priključki. Same kmetijske združenja teh strojev razumljivo ne bi mogla preskrbeti. V ta namen se je nadalje priredil poseben tečaj za vzgojo traktoristov.

Ob vseh teh hvale vrednih pripravah se pa sedaj postavlja vprašanje, ali smo storili vse, da zainteresiramo naše kmetovalce za kooperacijo ali ne. Dosedanja realizacija jesenske seve Italijanske pšenice znaša 110 ha od predvidenih 200. Res je, da je bila v jeseni ta akcija nekoliko prepozna, da so se pokazale razne pomanjklivosti in še druge težave, ki so krive, da akcija ni bila izvršena tako, kot bi bilo treba. Izkušnje v tem nam bodo lahko dobro služile sedaj spomladi. Poročila, ki so prispela na poslovno zvezo do 1. marca, pa nam pravijo, da bomo morali v tem pogledu storiti več — to veliko nalogo pa bodo imele razen strokovnih organov sedaj tudi naše družbene organizacije, s SZDL na čelu. Do 1. t. m. je bilo sklenjeno 73 pogodb za povečanje krmne na travniških v površini 100 ha, kar znaša 25 odstotkov. Za ko-

ruzo je bilo sklenjeno 16 pogodb za površino 4 ha, za krompir pa 50 pogodb na površini 17 ha. Te številke nam pa povedo, da še zdaleč nismo dosegli niti polovice, predvidene v planu. Tu omenimo, da med kmetijskimi združenji vse prekaša KZ Dol pri Hrastniku, kjer se spozna večša roka občinskega sekretarja ZK tov. Marijana Orožna, ki se je močno zavzel za to nereseno vprašanje in so zaradi tega v kooperaciji tukaj tudi dosegli lepe uspehe. Na Dolu pri Hrastniku imajo že sklenjeno kooperacijo za 50 ha travnikov in 20 ha za krompir.

Kmetijska poslovna zveza v Litiji je storila vse, kar je bilo v njenih močih, da predvideni kmetijski gospodarski plan doseže, vendar bo na terenu potrebna pomoč vseh, od kmeta — zadrugarja do slehernega člana SZDL, da letošnji kmetijski načrt uresničimo.

S. S.

SE O NEKATERIH SLABOSTIH V PRIPRAVAH ZA IZDELAVO TARIFNIH PRAVILNIKOV

Določanje načel in osnov

Videti je, da so občinski sindikalni svetovi v Zasavju doslej uspeli razgibati vodstva sindikalnih organizacij, da so se le te lotile obravnav, kaj pravzaprav hočejo doseči ob izdelovanju letošnjih tarifnih pravilnikov. Prav zaradi pobude občinskih vodstev sindikalnih organizacij so začeli v mnogih delovnih kolektivih govoriti, da izdelovanje novih tarifnih pravilnikov ni nepomembna naloga, ki se je lotevamo vsako leto. Vodstva sindikalnih organizacij so marsikje uspela tako razgibati kolektive v tej smeri, da je zanimanje, prodorilo še malone do slehernega delavca.

Vendar občinski sindikalni svetovi niso dovolj poudarjali, da morajo sindikalne organizacije in drugi politični činitelji storiti vse, da se delavci seznanijo z ekonomskopolitičnimi načeli oziroma stališči, ki jih moramo pri izdelovanju tarifnih pravilnikov upoštevati. Drugič pa, da morajo delavci sodelovati pri določanju načel in osnov za nove tarifne pravilnike. Praksa kaže, kako škodljivo bi bilo pozabljati na politični moment ob izdelovanju novih tarifnih pravilnikov. Nemogoče je namreč, da bi delavci samo govorili, češ, to in to se nam obeta po izdelavi novih tarifnih pravilnikov, da pa jim ne bi nihče povedal, kaj pravzaprav hočejo doseči z novimi tarifnimi pravilniki. Tak praksa se je doslej uveljavila že v

prenekaterih delovnih kolektivih, nihče pa ni ljudem pojasnil, kaj je v njihovih razpravah pozitivnega in kaj ne. Delavci so govorili, to in ono, slisali eno in drugo, raznašali se stvar naprej, potem pa jim je nekdo na mah podrl vse lužje in jih postavil v resničnost. Zato je zelo važno, da vodstva sindikalnih organizacij skrbno pripravijo sestanke glede bodočega nagrajevanja in delavcem poljudno obrazložijo, kako in kaj je s to zadevo. Treba je poudariti, da en, dva, sestanka ne bosta zadostovala, delavci bodo šele po nekaj sestankih v celoti vedeli, za kaj gre, kajti nemogoče je v dveh urah pojasniti in obrazložiti, da smo se odločili za korenite spremembe v nagrajevanju, ki naj v večji meri pripomorejo k dvigu storilnosti in produktivnosti.

Prav bi bilo, da bi vsepovsod potem ko so pripravili gradivo

ki ga zahteva uredba o pripravi in postopku za sestavo tarifnih pravilnikov, ponovno sklicali sestanke kolektivov in jim obrazložili vsaj osnovne podatke. Tega ponekod niso storili. Bilo je celo slisati: »Saj delavci vsega tega ne bodo razumeli!« — Kako pa bo kasneje, ko bodo tarifni pravilniki pripravljani, nihče ne misli, ko bodo delavci prinesli kopijo ugovorov in popravkov. Dolžnost sestavljalcev teh osnovnih podatkov je, seznaniti delavce s temi stvarmi, sicer se utegne to kasneje maščevati. Prav tako je sja škodljivo mnenje, da je uredba o pripravi in postopku za izdelavo tarifnih pravilnikov »burokratsko« zavlačevanje dela. Nasprotno: brez tega postopka ne bo moč izdelati tarifnih pravilnikov. Kajti omejenjena uredba nakazuje, kako se pride do pravih tarifnih postavk.

(v)

Skronno, a prisrčno

Praznik žena so praznili v Klovcu, v Kolredu, v slovenski akademiji, medtem ko sta v Zagorju predsednik občinskega ljudskega odbora in predsednik občinskega odbora Socialistične zveze povabila nekaj parizanskih mater in še nekaj drugih aktivnih sodelavcev v našem družbenem življenju na razgovor v hotel »Kuma«.

Predsednik občinskega odbora SZDL tov. Bregar je poudaril važnost večjega vključevanja žena v naše družbeno življenje in dejal, da so zagorske žene v dosedanjem pospešenem delu za lepše življenje prispevale velik delež. Za njegove besede se je zahvalila tovarišica Drnovškova, nato pa so žene prebile urico v prisrčnem vzdušju.

7 dni po smrti

ODMEVI TITOVH BESED

Vsa jugoslovanska javnost je z veseljem pričakovala povratek maršala Tita v domovino. Z zanimanjem smo spremljali potovanje predsednika Tita in njegovega spremstva v azijske in afriške države, ki naj še bolj utrdi prijateljstvo in sodelovanje s temi državami v boju za mir.

Z velikim veseljem so po vsej državi sprejeli sporočilo o povratku predsednika Tita v Jugoslavijo. Poročila iz vse države pa nam pravijo, da sta bila oba govora tovariša Tita, v Skopju in Beogradu, sprejeta s prav posebnim zanimanjem, in to ne samo doma, temveč tudi v tujini.

Odlično so bile besede predsednika Tita, ko je govoril v Beogradu, na razne napade na našo državo: »Tri mesece smo molčali,« je dejal Tito, »toda sedaj, ko smo doma, bomo odgovorili in odgovorili.« Maršal Tito je svoj govor v Beogradu zaključil z besedami in upočitvijo, da je bil namen njegovega potovanja utrditev miru v svetu.

PRVE UDARNE BRIGADE NA AVTO CESTI

Glavni štab mladinskih delovnih brigad na avtomobilski cesti »Bratstvo in enotnost« skozi Srbijo in Makedonijo je razpravljal o uspehih specialnih delovnih brigad ter sprejel prve sklope o razglasitvi udarnih brigad. Za te so razglasile: brigada MOSE PIJADA, sestavljena iz študentov akademije za uporabno in likovno umetnost iz Beograda, nadalje brigada mizarskega kombinata »14. oktober« iz Nisa ter brigada za uporabno umetnost iz Nisa.

MACMILLAN SE JE VRNIL

Britanski ministrski predsednik Macmillan se je vrnil v ponedeljek v Pariz, kjer je dal naslednjo izjavo: »Po mojem mnenju pomeni obisk v Moskvi in razprave, ki jih bomo imeli v Parizu in potem v Bonnu, Ottavi in Washingtonu, del priprav za širša mednarodna pogajanja, ki jim bodo sledila. Moj obisk v SZ je bil zame koristen in dobil sem vpogled v sovjetsko stališče. Glavno je to, da smo našli skupno stališče, ki bo podlaga za nadaljnja pogajanja. Seveda s tem ni rečeno, da smo se že končno sporazumeli. Pripravljeni smo, da se s sovjetskimi voditelji pripravljamo na pogajanja in razprave.«

OBCINSKE VOLITVE V FRANCJI

Degolovci so daleč ostali za KPF. Nedeljske občinske volitve v Franciji so pokazale, da je degolovski vpliv nazadovale. Glavna značilnost nedeljskih volitev je ta, da so se pozicije KPF okrepile. V vrsti občin po KPF državi bodo znova volili v nedeljo, in sicer povsod tam, kjer ni nobena lista dobila potrebne večine. To pa se je zgodilo v večini občin.

INDIJSKI GOSPODARSTVENI BODO OBISKALI JUGOSLAVIJO

Se ta mesec bodo prispeli v našo državo indijski gospodarstveniki. Namen njihovega obiska je iskanje možnosti za povečanje blagovne izmenjave med obema deželama ter uravnoteženje izvoza in uvoza.

VREM

OD 15. DO 22. MARCA

Sredji marca padavine z ohladitvijo in s snegom do nižin. Nato 3-5 dni suho z mrzom pomol. Pozneje postopno topleje. Sledilo bo nestalno vreme s pogostimi padavinami in pomorno močno ohladitvijo.

V.M.

Z LETNE SKUPŠČINE OSS LJUBLJANA

Kolektivi naj odločajo

Skupščini okrajnega sindikalnega sveta v Ljubljani sta prisostvovala razen izvoljenih delegatov, ki jih je bilo preko 400, in raznih zastopnikov množičnih organizacij tudi podpredsednik Republiškega odbora sindikatov Leopold Krešer ter sekretar OK ZKS Ljubljana Janez Vipotnik. Uvodni referat predsednika OSS Uroša Ruprehta je sprožil obširno razpravo o vseh petih vprašanih delovnih kolektivih.

Predsednik Rupreht je v glavnem obširno govoril o ob-

likah nagrajevanja dela po učinku in družbeni potrebi in poudaril, da naj vsaka oblika nagrajevanja temelji na delovni storilnosti. Do letošnjega leta je bilo v ljubljanskem okraju le 44% del normiranih. To vprašanje se vedno bolj obravnava v raznih kolektivih, ki proučujejo vse oblike nagrajevanja. Sindikat pa so pri tem močar, odločujoč politični faktor, ki se uveljavljajo in s tem kažejo, da brez njih in mimo njih ne more nihče v podjetju, občinah ali okraju (Nadaljevanje na 4. strani).

IZVAJANJE ZAKONA O NACIONALIZACIJI

NAJEMNIŠKIH STAVB IN GRADBENIH ZEMLJIŠČ

Prejšnji teden, 7. marca, so občinski ljudski odbori v LRS izdali razglase za vložitev prijavitev za ugotovitev predmeta nacionalizacije po 10. členu uredb o postopku za izvedbo Zakona o nacionalizaciji najemniških zgradb in gradbenih zemljišč.

Ko je Zvezna ljudska skupščina ta zakon sprejela, ga je delovno ljudstvo Jugoslavije z zadovoljstvom pozdravilo. Sprejetje tega zakona pomeni revolucionarno dejanje in nadaljnjo krepitev zdravih socialističnih sil in socialističnih odnosov v državi. Vse je pripravljeno za izvajanje tega pomembnega zakona, ter teče rok za prijavitelje najemniških stavb in gradbenih zemljišč od 7. marca do vključno 7. aprila t. l. Vse zgradbe in parcele, ki jih zakon naveda, so od dneva sprejetja zakona postale splošno ljudsko premoženje. Postavljene so zvezna, republiške, okrajne in občinske komisije za izvajanje predmetnega zakona. Od teh komisij, predvsem od občinskih, je odvisno, da se določila zakona do podrobnosti izvedejo.

Zakon sicer določa rok 3 mesecev za prijavitelje stanovanjskih objektov, ki naj z zakonom o nacionalizaciji preidejo v splošno ljudsko premoženje. Toda vsi ljudski odbori na področju naše republike so se zedinili, da naj rok za prijavitelje za ugotovitev predmeta nacionalizacije traja le mesec dni. Tak sklep je bilo moč sprejeti na območju Slovenije zaradi urejenih premoženjsko-pravnih odnosov in so bili vsi mnenja, da bi daljši rok samo zavlačeval izvedbo zakona. Rok je torej do 7. aprila t. l., ko morajo vsi zavezanci tega zakona vložiti pri pristojnih občinskih ljudskih odborih prijavitelje o stanovanjskih hi-

šah, na osnovi katerih bo izdan zahtevek po nacionalizaciji pri občinskih komisijah za nacionalizacijo.

Z vsi resnostjo se je treba lotiti prijavitelje, kajti zakon določa ostre kazni za tistega, ki v določenem roku ne bodo izpolnili prijavitelje — in sicer leto dni zapora za fizične osebe in 1 milijon dinarjev kazni za pravne osebe. — Obrazci za prijavitelje so zelo pregledni, vse nejasnosti pa bodo rade obrazložile komisije in organi pri pristojnih občinskih ljudskih odborih.

Na vsak vloženi zahtevek po nacionalizaciji bo občinska komisija izdala ustrezno odločbo. Vsak zavezanec pa se bo lahko proti njej pritožil na okrajno komisijo za nacionalizacijo.

Prav tako pa bo v vseh nejasnih primerih sodelovala tudi republiška komisija.

Storjeno je vse, da se zagotovi dosledna zakonitost nacionalizacije najemniških stavb. S komisijami za nacionalizacijo bodo tesno sodelovala okrajna sodišča in javna pravobranilstva. Še posebno pa bo važno, da bodo komisije najtesneje sodelovale z vsemi političnimi in družbenimi organizacijami na terenu, pa tudi s stanovanjskimi skupnostmi, kjer te obstajajo, ali s hišnimi sveti. Najtesneje sodelovanje vseh državljanov in organizacij pri izvajanju tega pomembnega zakona o nacionalizaciji bo pripomoglo k čimboljši in hitrejši ureditvi tega vprašanja in pravični izvedbi tega zakona.

NA PRVEM KILOMETRU

Ko človek pogleda mastno in lepljivo blato, kar ne more verjeti, da bo čez devet mesecev pridelnega dela mladih ljudi z vseh vetrov širne domovine zemlja otrdela v 104 kilometre asfalta in cementa. Visoki bregovi, globoke grape, pobešene vode in granitne skale, prek katerih je uporni človek potegnil kolikor mogoče ravno črto začete avtomobilske ceste, bo treba razmakniti ali premestiti. Kdo bo to storil? Kajpak človek in to celo zelo mladi ljudje, ki jih k podvigom sili neusahljiva ljubezen do domovine in goreča želja, da bi si zgradili lepše življenje. In zares: tudi avtomobilska cesta bo pripomogla k ustvaritvi želja milijonov, da bi življenje bilo bogatejše!

Letos od prvega do stočetrtega kilometra v Srbiji in Makedoniji, prihodnje leto še toliko, nato še zadnje kilometre do skrajnega juga, in po tej dragoceni žili se bo začelo pretakati življenje, kakor sedaj ne moremo niti slutiti. Ta tri leta neslučenih uspehov mladih rok, ojeklenih s srčno

voljo in ljubeznijo do domovine, pa bodo v nas še bolj dvignila vrednost današnje mlade generacije, pesimiste pa do kraja prišilna k tlom. Kajti v cementnem in asfaltnem traku, viločem se skozi Jugoslavijo od zahoda do juga, so neizpodbitni dokazi, ob katere valovi besa zamaženo butaj!

Ali smo napravili vse, da bi odšlo na avtomobilsko cesto potrebno število mladine? Res je, da se mladi ljudje priključajo v zadovoljivem številu, vendar nekateri ne morejo prek ovir, ki se jim postavljajo na pot. Ravno tu, pri premagovanju težav, čaka mladinske aktivne obilo dela. Ako bo šel kmečki fant za dva meseca na avtomobilsko cesto v Srbijo, se mora aktiv kot celota obvezati, da zaradi tega dela na polju ne bo zastalo? Starši morajo imeti zagotovilo, da jim odstotnost fanta, ki se bo v dveh mesecih marsičesa koristnega naučil, ne bo v škodo. Člane Ljudske mladine pa mora prevečati zavest, da s svojo pomočjo pri obdelavi zemlje posredno prispevajo h gradnji ceste. To velja seve enako tudi za tovarniške aktivne.

ki morajo prevzeti proizvodne naloge začasne odstotnih mladincev. Prispevek jugoslovanske mladine k bogatitvi naše socialistične domovine nikakor ne sme iti niti na račun manjših pridelkov na posameznih kmetijah niti na škodo proizvodnje v podjetjih.

Na koncu je treba opozoriti še na neko pomanjkljivost iz lanskega leta, namreč dejstvo, da so se pri agitaciji za brigade premalo angažirali aktivni. To je treba delno pripisati tudi občinskim in okrajnim komiteju LMS, kjer so pri zbiranju prijaviteljev za brigade največkrat obšli osnovno mladinska tva in jih s tem pri tej važni akciji potiskala ob stran. To se letos ne sme ponoviti, kajti aktivni bodo v pripravah za odhod mladine na akcije hkrati utrjevali tudi sami sebi, in sicer organizacijsko in politično. Če bodo osnovna mladinska vodstva uspešno izpolnila naloge v zvezi z akcijo, se tudi ostalih nalog ne bodo ustrašila.

S.

ZDRAVSTVENO DELO IN PROBLEMI V TRBOVELJSKI OBČINI

Več prostorov in moči

Zdravstvena služba na področju trboveljske občine se je v zadnjih letih mnogo zboljšala, vendar še ne v zadostni meri, kot bi bilo spričo števila prebivalstva potrebno. Svet za zdravstvo pri Oblo Trbovlje je tesno sodeloval z Zdravstvenim domom, kjer je tudi težišče celotne zdravstvene službe.

Na področju Trbovelj deluje 5 splošnih ambulant z rednimi zdravniki, splošna zobna ambulanta, šolska ambulanta, dispanzer za žene, otroški dispanzer, šolski dispanzer, protituberkulozni dispanzer in ordinacija specialistov. Trikrat tedensko deluje kirurška ambulanta in interna ambulanta — po dvakrat tedensko dermatološka, nevrolška, okulistična in otolška ambulanta. Po enkrat tedensko pa delujejo stomatološka, ginekološka in rentgenološka ambulanta. Vsakih 14 dni deluje nadalje še ortopedska ambulanta.

DELO V SPLOŠNIH AMBULANTAH

Splošnih ambulant je v kraju, kakor smo že omenili, pet. Sektorska ambulanta I je namenjena v glavnem za zavarovance rudnika, in sicer za glavni obrat. Dr. Vladimir Juričič, ki je delal v tej ambulanti, je imela mnogo preveč dela; v letu 1958 je imela 28.640 zdravniških pregledov in opravila 1.870 delovnih ur, kar da na uro 46 bolnikov ali 86 dnevno.

Sektorsko ambulanto II vodi dr. Vladimir Komarovski, ki dela v dopoldanskih urah, in sicer predvsem za zavarovance STT. V letu 1958 je bilo v tej ambulanti pregledano 26.081 bolnikov, na uro 13 ali dnevno 75.

V sektorski ambulanti III je delala dr. Majdičeva. Pozneje, ko je odšel iz kraja dr. Cergol, je le-ta prevzela ambulanto V. Namesto nje pa je prišla dr. Marija Drnovska. Ambulanta je lani opravila 2.908 zdravniških pregledov.

V sektorski ambulanti IV v Bevkem, ki jo vodi dr. Cveta Novakova, je bilo lani 17.942 zdravniških pregledov.

V letu 1958 je pričela delovati v Zg. Trbovljah ambulanta V, in sicer v Izolirnici, vendar pa so se tu porajale težave s prostori. Lansko leto je bilo v ambulanti pregledano 16.515 zavarovancev.

Vse ambulate v kraju so preobremenjene, kajti povprečno pregleda zdravnik na uro 12 bolnikov, kar je v navskrižju z normo, ki predpisuje 4 zdravniške pregleda na uro.

Največji odstotek vseh obolenj odpade na neugode pri delu, in sicer na Rudniku Trbovlje 28,7 odst. s skupnim številom izgubljenih delovnih dni 31.723, s povprečnim bolniškim staležem 18 dni; nadalje Cementarna Trbovlje 26 odst. s skupnim številom izgubljenih delovnih dni 1.208 s povprečnim bolniškim staležem 16 dni; strojna tovarna s skupnim številom izgubljenih delovnih dni 4.676 in povprečnim bolniškim staležem 19 dni.

Nesrečam pri delu sledi obolenja dihal, prebavnega trakta, očesne bolezni, kožne bolezni in druge.

ZOBNA AMBULANTA IN DISPANZERJI

Zobna ambulanta ima svoje ordinacijske prostore v Izolirnici. Tam delata dva terapevta, in sicer stomatolog in dentist. Poleg zobne ambulate je še redno zaposlen šolski zobni terapevt, ki opravlja tudi delo v zobni ambulanti v Bevkem. V zobni ambulanti je bilo prvih pregledanih 3.973 pacientov, ki so prišli še 6 krat ponovno v ambulanto. Ponovnih pregledov je bilo 25.156. Razen tega je šolska zobna ambulanta opravila 2.997 sistematskih pregledov. Naval v zobnih ambulantah je prevelik in trije terapevta ne zmorejo opraviti vsega dela. Zelo nerodno je, da zobna ambulanta ni v centru kraja in da mora zaradi tega večina bolnikov hoditi v Izolirnico. Nujno bi bilo treba razmisliti o tem vprašanju in v centru Trbovelj urediti zobno ambulanto.

Dispanzer za žene ima posvetovalnico za npeče žene, kontracepcijsko ambulanto, ginekološko ambulanto, in babiško službo. V letu 1958 se je rodilo 283 otrok. Od teh je rodilo 42 žena doma, ostale pa v bolnišnici. Babiše so razen porodov opravile skupno 3819 obiskov pri otrocih.

V kontracepcijski ambulanti se je oglašilo 84 žena prvič, in vse je enkrat zaradi kontrole.

V šolskem dispanzerju je zdravniške osebe opravilo 2.633 prvih pregledov in 2.071 drugih pregledov. Razen tega še 2.745 sistematskih pregledov. Nadalje je bilo izvršeno obvezno cepjenje šolskih otrok proti kozam 349, proti davici pa 350 otrok. Opravljeno je bilo tudi cepjenje proti otroški parali. Ambulanto delo v otroškem dispanzerju je bilo vsak dan; prvič je bilo pregledanih 4.781 otrok ponovno pa 1.535. — Obisk v otroški posvetovalnici je močno narasel.

Protituberkulozni dispanzer je deloval še za področje Hrastnika, Radeč in Zagorja. Lani je bilo tu pregledanih 6.976 pacientov, nadalje je bilo izvršeno patonazni obiski na domu bolnikov TBC.

Antivenerični dispanzer. — V tem delu zdravnik — dermatolog 1 krat tedensko; pregledano je bilo 524 bolnikov, od tega zdravljenih 66, v bolnišnico pa poslano 55.

Specialistične ambulate so v glavnem vse preobremenjene, na drugi strani pa je pereče vprašanje prostorov.

Fizioterapija ima svoje pro-

LANI SE JE V TRBOVLJAH RODILO 283 OTROK. ZDRAVNIŠKA SLUŽBA JIM POSVEČA ŽE OD VSEGA ZAČETKA VSO SKRB.

Ambulanto delo v otroškem dispanzerju je vsak dan. — Močno je narasel tudi obisk v otroški posvetovalnici. — Prizor, ki ga vidite na sliki, je iz zasavskih zdravstvenih ustanov.

store v Lekarni, ki so lepo in primerno urejeni. Lansko leto se je tu zdravilo 3.535 pacientov. Skupnih storitev je bilo 12.781.

K navedeni zdravstveni dejavnosti pa sodi tudi reševalna postaja, ki ma svoje prostore v garažah bivšega OLO Trbovlje. Preteklo leto so avtomobilni reševalni postaje opravili 81.059 km, od tega interni 8.492. — Spričo okoliščine, da reševalna postaja razpolaga le z dvema avtomobiloma tipa »Mercedes«

in starim »Fiatom 1100«, je po opravljenih kilometražah razvidno, da so avtomobilni preobremenjeni in da je potrebno še najmanj dvojno vozilo.

Letošnje leto bi bilo treba nujno rešiti naslednje: reševalna postaja naj dobi dvojno vozilo, od katerih naj bi bil eden terenški (jeep) ki bi služil za območje Dobovec in Partizanskega vrha z okolico.

Najbolj kritično je vprašanje prostorov za specialiste in laboratorij. Če se to vprašanje ne uredi, bo treba splošno ambulanto v Zg. Trbovljah opustiti, kar bi bilo za goste naseljen okolici severnega dela Trbovelj zopet hud udarec.

Za razvoj preventivne zdravstvene službe imajo zdravstveni delavci mnogo vnevanja. Za zdravilni prebiv a je treba skrbeti od vsega početka in bi bilo nujno v ta namen urediti čimveč zdravniških posvetovalnic v oddaljenejših krajih, kot na primer Dobovec, Čeče in Gabrsko. In še nekaj je, kar

40 LET KPJ • 40 LET KPJ • 40 LET KPJ 40 LET KPJ • 40 LET KPJ • 40 LET KPJ 40 LET KPJ

Na gozdni jasi v Gabrskem pri Trbovljah stoji majhna prijazna hišica — Franckin dom.

Leta 1905 je kupil to domačijo Franckin oče, Ignac Camer, rudar. Camrova družina, ki je štela 6 članov, se je na to domačijo vselila šele leta 1942. Tu so rasli Ignacovi štirje otroci: Konrad, Ignac, Francka in Stefka, spoznavali trdo življenje očeta-rudarja in ostalih trboveljskih delavcev, dokler si niso ustvarili lastno ognjišče in odšli s prijazne gozdne jase. Od doma so odšli prekaljeni in borbeni proletarci, saj jih je oče Ignac vzgajal tako, kot je proletarska družina vzgajala njega. Francka pa je ostala doma. Leta 1928 se je poročila z rudarjem Alojzom Unetičem, ki je leta 1939 nesrečno preminil v rudniku Trbovlje.

Franckin dom pa je polagoma postal zatočišče mnogim trboveljskim revolucionarjem. Domačija, ki je odmaknjena od prometne ceste in obrobjena s smrekovim gozdom, je

ni šoli na Vodah, ter zahtevala, da se ne razidejo in ne odlože orožja. Njuna intervencija ni pomagala, ker so petokolonasi že pred njima opravili svoje.

Po razsulu stare Jugoslavije so se trboveljski revolucionarji-komunisti vrnili vsi domov. Na prvem sestanku so sklenili, da bodo živeli v nenehni pozornosti, ob prvem zasledovanju po Nemcih pa da pojdejo v gozdove. Zbirati so začeli orožje in municijo, obleko, denar in hrano.

Prvi so se morali umakniti pred nemškimi zasledovalci Lojze Hohkraut, Lojze Ribič in Lojze Zupančič. Vsi trije so se še tisti dan (21. 6. 1941) oglašili pri Franckin in odšli.

Francka je postala zveza med dolino in prvimi trboveljskimi partizani. Za njimi so morali v ilegalo: Tončka Čeč, Ivan Keše, Jože Umeč, Janez Pečnik, Vili Vresk in Franc, Rudi, Knez, Polde Knez, Nande Sušter, Milan Mrzel, Janez Janc, Ivan Stroj in Emil Čurk. Teh še spominja

Zatočišče prvih partizanov

bila kot nalašč ustvarjena za zborovanje tistim, ki so jih oblasti stare Jugoslavije vztrajno zasledovale in preganjale. V Franckinem domu so bili sestanki in posvetovanja trboveljskih komunistov. Tu so se shajali: Franc Salamon, Miha Marinko, Franc Umeč, Jože, Viktor in Lojze Hohkraut, Tončka Čeč, Marija Pavlič, Stefka Bivic, Franc Prašnikar, Jože Grebenc in žena Angela, Alojz Zupančič, Pavle Baloh, Helena Borušak iz Hrastnika, Jože Rudman, Anton Jagodič iz Hrastnika, Franc Farčnik iz Zagorja in drugi. Zborovanj so se udeležili člani CK KP: Tone Tomšič, Angela Očepek in Boris Kraigher. Ti so prinašali navodila za nadaljnje delo.

Leta 1939 je bila Francka sprejeta v KP. Odslej je Francka še vestneje in požrtvovalneje izvrševala naloge in pomagala tistim, ki so bili zaradi revolucionarne miselnosti odpuščeni iz dela in bili brez stalne zaposlitve.

Pri Franckin je leta 1939 našel zavetje tudi Tomo Brejc, ki so ga zasledovali. V tem času je organiziral v Trbovljah protidraginsko akcijo. Žene, ki so se zbrale pred občino, je vodila Stefka Bivic, Franckina sestra.

Takoj po okupaciji je prišel v trboveljski sektor tudi inštruktor grup KP Slavko Slander in našel pri Franckin varno zavetje.

Od leta 1939 do 1942 je vodila Francka tudi ciklostilno tiskarno. Pri delu so ji pomagali: Micka Marinko, Karel Majdič, Franc Salamon in Jože Grebenc, matrice pa sta preskrbeli Janez Pečnik in Sergej Kraigher.

Orožniki so v času stare Jugoslavije večkrat preiskali Franckin dom. Ker pa je le-ta bila iznajdljiva in spretna, je vse dobro skril in zabrisala vsako sled, ki bi vzbudila pozornost.

Pred vdorom Nemcev v Jugoslavijo je bil na Franckinem domu informativni sestanek vseh komunistov iz revirjev. Sklenili so, da pojdejo vsi prostovoljno v vojsko takoj, ko bodo prve mobilizacije. Doma je ostal Franc Salamon, ki naj bi vodil delo na trboveljskem sektorju.

Takoj ko se je raznesla vest, da se jugoslovanske čete sramotno predajajo okupatorjem, sta Franc Salamon in Marija Pavlič odšla k vojaški komandi, ki je bila v osnov-

Francka. Tovariši, ki so odšli v partizane, so z ostalimi revirčani sestavljali Revirsko četo.

Francka pa je postala mati te velike družine. Pri Franckin so kuhali, prali in šivali za prve trboveljske partizane. To ni bilo majhno delo. Pri zaupnih in zanesljivih domačinih je Francka dobila mnogo, s čimer je lahko postregla nočnim obiskovalcem. Preko gozdne jase so vsako noč prihajale temne sence in trkale na vrata Franckin doma. Tu so se odpočili, najedli in preoblekli.

Dogajanja na gozdni jasi in na Franckinem domu pa so vzbudila pozornost domačinov-izdajalcev in Nemcev. Septembra 1941 so prišli po Francko in jo odpeljali na bivšo orožniško postajo. Čeprav so Francko hoteli oboževati stvari, ki so se resnično godile, jih Francka ni hotela priznati. Znašla se je in znala vsako tožbo obrniti tako, da so verjeli njej in ne izdajalcu Brglezu, ki je izpovedal, da se pri Franckin shajajo partizani. Po enem mesecu so Francko izpustili.

Ta se je vrnila domov in nadaljevala delo. Postala je še bolj premetena in previdna. Zaradi večje varnosti se je odslej imenovala »Brigita«. Brigita ni poznala utrujenosti. Požrtvovalno je pomagala vsem, ki so se oglašali pri njej. Pozimi 1941. leta sta se vsa premražena zatekla k njej Franc Rozman-Stane in Nande Sušter. Brigita jma je stregla, da sta se kmalu opomogla in odšla.

Brigita se ne spominja več, kolikim je pomagala v najhujših časih, ko je tudi sama imela le najnujnejše. Čutila je iskreno tovarštvo do vseh, ki so bili težaven boj z neenakim sovražnikom, in vedela, da bodo izšli iz tega boja kot zmagovalci.

Hotela pa je vztrajati do konca in zgrabiti tudi za puško. Zato je »Brigita« v jeseni 1944 tudi sama med partizane. Hčerko Silvo in sina Lojzeta, oba nedorošla otroka, pa je oddala v varstvo ljudem, ki so čutili z Brigito.

Kot politična aktivistka je delala na terenu Trbovlje in Čeče. Za svoje dolgoletno revolucionarno in požrtvovalno delo je Francka prejela po osvoboditvi »Spomenico 1941«. Red zasluge za narod III. reda, Red za hrabrost in Red bratstva in enotnosti II. reda.

RAZGIBANE RAZPRAVE O LETOŠNJEM DRUŽBENEM NACRTU ZAGORSKE OBČINE

Pravilno, potrebno, poučno

Predlog družbenega načrta občine Zagorje za leto 1959 je doslej vzbudil živahno zanimanje med člani svetov pri občinskem ljudskem odboru in občinskem odboru Socialistične zveze, zdi se pa, da bodo rekli svoje tudi občani.

Ob proučevanju letošnjega družbenega načrta zagorske občine se mi zdijo potrebna poudariti nekaj misli, ki niso brez vsakega pomena. Občinski ljudski odbor se je prizadeval z letošnjim načrtom in proračunom zagotoviti nadaljnjo rast družbenega standarda, predvsem pa tudi nadaljnjo rast proizvodnje in storilnosti v zagorskih gospodarskih organizacijah. V proračunu pa je skušal zagotoviti večja sredstva tudi za negospodarske investicije in normalno delo proračunskih ustanov. Proračun odlikuje tudi vsestranska vrednost, da bi s čim

manjšimi stroški napravili kar največ. V razpravah o teh vprašanjih, v svetih občinskega ljudskega odbora pa je bilo tu pa tam opaziti neupoštevanje teh prizadevanj, čeprav je svetom povsem razumljivo, da ima občina toliko, kolikor pa občani ustvarijo, torej toliko, kolikor so delovni kolektivi prizadevali. Razumljivo je, da so potrebe velike, toda iz lonca ne moremo vzeti več, kot smo deli vanj.

Četudi pri obravnavanju proračuna pri posameznih svetih ni bilo opaziti posebnih neupravičenih želja, je treba poudariti pravilno orijentacijo političnih organizacij in občinskega ljudskega odbora, da se bo treba za izvajanje družbenega načrta in proračuna na vsakem delovnem mestu, vsak dan, in vztrajno prizadevati, kajti drugače ne bo

moč realizirati vsega, kar je po vedano v obeh dokumentih. Poučno je slednjič tudi to, kot smo omenili, da so vsi tisti, ki so doslej govorili o družbenem načrtu in proračunu, zavzeli za varčevanje. Za varčevanje, kjer je le mogoče, kajti vsak prihranek bo moč koristno dati tja, kjer je največja potreba.

Pravilno se mi zdi nadalje to, da so doslej ljudje dosti govorili o potrebi dvaja kmetijskega, ki ima v letošnjem družbenem načrtu pomembno mesto. Izkrstilizirala se je dokončna sodba, da bo moč s pogodbenim sodelovanjem med kmetovalci in zadrugami postaviti piko na i, da je torej tu ključ vse skrivnosti. Navsezadnje nam res ne more biti vseeno, da bi kmetijska proizvodnja capljala za industrijsko, četravno v zagorski občini ni povsod najboljših prilik za sodobno kmetovanje. Zdej je znano, kam bodo morali naši kmetovalci in zadruge usmeriti svoje delo. Za to delo pa bo kajpak treba več storiti.

(v)

- NAROČNIKI ZASAVSKEGA
- TEDNIKA IMAJO PRI
- MALIH OGLASIH.
- OSMRTNICAH IN ZAHVA-
- LAH 50-ODSTOTNI POPUST

NAŠ KOMENTAR

Britanski popotnik

V Londonu so zadnje čase precej samozavestni. Pravijo, da je prišel čas, ko Britanci lahko pokažejo, kako pomembna je njihova vloga v zahodnem bloku. Londonski tisk je pozdravil MacMillana ob njegovem vrnitvi iz Moskve kot tistega zahodnega državnika, ki lahko največ stori za sporazumno reševanje sporov med Vzhodom in Zahodom. S takšnim poudarkom pišejo britanski listi tudi o MacMillanovi poti v Pariz, Bonn, Washington in Ottawa. »Times« je na primer pred dnevi zapisal, da je MacMillan — spriče Eisenhowerjeve slabosti, Adenauerjeve starosti in De Gaulleovih skrbi doma in v Alžiriji — »poklican, da skrbno in odločno vodi zahodno zvezo v prihodnjih tednih.« Tako sodi celo sam MacMillan, saj je pred nedavnim dejal: »Mi v Britaniji moramo poskušati, da se postavimo na čelo pri iskanju poti.«

MacMillanov obisk v Sovjetski zvezi se je dobro začel, po nekaj dneh pa so se odnosi med gostom in gostitelji ohladili in Hruščevu se je zdelo potrebno, da »javno graja MacMillanova «skrajno nepopustljivost». Takrat je Hruščev tudi zavrnil zahodni predlog o sklicanju konference zunanjih ministrov, na kateri bi razpravljali o Nemčiji in o Berlinu, češ da bi le konferenca na najvišji ravni lahko privedla do rešitve nemškega vprašanja. Nekaj dni kasneje pa je sovjetska vlada ponudila in odgovorila Zahodu, da sprejema njegov predlog o sklicanju konference zunanjih ministrov štirih veliki in obeh Nemčiji pod pogojem, da bi na konferenco poklicali tudi Poljsko in Češkoslovaško in da bi takoj po njej sklicali sestanek najvišjih. Ta popustljivost je gostu in gostiteljem omogočila, da so se ponovno sestali in da se je MacMillanov obisk še kar dobro končal.

Skupno sporočilo poudarja, da so bili razgovori koristni, ker so omogočili,

dejstvo, da sta se odredila uporabi sile in se zavzela za pogajanja, ki jih je treba začeti čimprej, pa tudi za okrepitev medsebojnih trgovinskih in kulturnih odnosov.

Medtem ko so v Londonu v glavnem zadovoljni z rezultati MacMillanovega obiska v Sovjetski zvezi, pa so mnenja v drugih zahodnih prestolnicah deljena. In ne samo deljena. Ponekod, zlasti v Bonnu in Parizu, vladni krogi niso prav nič zadovoljni z MacMillanovo potjo in pravijo, da bi bilo bolje, če sploh ne bi šel v Moskvo. Tudi Washington razjedajo dvomi. V zahodnem bloku je prišlo do pomembnega političnega razcepa. Vse kaže, da imata Eisenhower in MacMillan različne poglede na zahodno strategijo in do Sovjetske zveze. Eisenhower tudi sodi, da so MacMillanove zamisli v zvezi s pogajanjem o prekinitvi jedrskih poskusov »nepraktične«. Stališče Adenauerja in De Gaulleja do Sovjetske zveze pa je v nekaterih ozirom celo ostrejši, kakor bi želela Eisenhower in Dulles. MacMillanovi pogledi predstavljajo drugo skrajnost. Glavne razlike v stališčih zahodnih dežel zadevajo sestanek najvišjih, brezastovalni področje v Srednji Evropi ali tako imenovani »odmik« obeh blokov, jedrske polizkuse in trgovino s Sovjetsko zvezo.

Prav zaradi teh nesoglasij je Adenauer tak pihelil v Pariz na razgovore z De Gaulleom, da bi prehitel MacMillana, ki je prišel v francosko

prestoletnico minuli ponedeljek. Po sestanku De Gaulle-Adenauer sta predstavnika obeh vlad poudarila, da Pariz in Bonn odločno nasprotujeta sleherni zamisli o »odmiku« v Srednji Evropi, torej ustanovitvi kakršnega koli razoroženega področja ali področja za »razredčenimi« vojaškimi silami. Po njunem mnenju bi zahodnemu bloku močno škodovalo, če bi nemško vprašanje reševali na podlagi demilitarizacije Srednje Evrope. Adenauer nikakor neče odločiti orožja. De Gaulle ga pri tem podpira. MacMillan pa sodi, da bi z razoročitvijo Srednje Evrope omogočili reševanje številnih evropskih vprašanj, zlasti nemškega. Zato bo MacMillanova mislija zelo težavna, saj bo moral najprej prepričevati De Gaulle in Adenauerja, potem pa še Eisenhowerja, ki se tudi ne strinja v celoti z njegovimi pogledi. Razen tega so v Washingtonu nezadovoljni z britanskimi težnjami, da bi prevzel vodstvo zahodnega bloka. Eisenhower je v zvezi s tem na nedavni tiskovni konferenci poudaril, da se ZDA ne nameravajo odreči vodilni vlogi, v zahodnem bloku. MacMillan bo torej naletel na svojem potovanju po zahodnim prestolnicah na precejšnje nerazumevanje, ponekod celo na negotovost. V Londonu pa vendarle upajo, da bo znal in mogel uveljaviti svoje stališče, da je potrebno začeti pogajanja med Vzhodom in Zahodom, pa čeprav je možnost sporazuma še zelo daleč.

Hrastnik

Pretekli teden je v okviru delovanja LU Hrastnik predaval dr. Tekavčič iz Ljubljane o temi »Nevarnost splavov in sodobna kontracepcija«. Drugi del predavanja bo v torek, 17. t. m., ob 18. uri. Predavanja se je udeležilo okrog 150 žena. Škoda je samo, da se moški premalo zanimajo za to vprašanje.

KAJ JE Z DOVOZNO POTJO NAD ŽELEZNIŠKO POSTAJO

Ljudje, ki stanujejo nad hrastniško železniško postajo, se vprašujejo, kaj je z gradnjo obljubljenе dovozne poti do tega naselja. To so pristojni čimtelji stanovalcem že obljubili, vendar ni opaziti, kdaj bodo s potrebnimi deli pričeli. Je že skrajni čas, da se ta obljuba izpolni, saj so bila denarna sredstva v ta namen delno že zagotovljena, sedaj pa je ta rešitev tega pretegega vprašanja ostala na mrtvi točki.

Tudi stanovalci v stari »steklarski koloniji« žele, da se reši vprašanje električne razsvetljave, kajti ta še ni urejena v celoti koloniji. Nujno bi bilo, da uprava podjetja DES nekaj stori, kajti delavci, ki hodijo v jutranjih urah na delo, morajo prav tistim v temi, da pridejo do glavne ceste.

Zoper brezbržnost

J. K., kopač pri rudniku Zagorje, se je smrtno ponesrečil pri rušenju praznega prečnega odkopa. Skupina delavcev je opravljala rušenje praznega odkopa s sekanjem podpora — stojk. Drobilna krovinska mehanika se je vsula nanj in ga zadušila. Vzrok: način dela je bil nepravilen. Podpore bi morale odstranjevati z celovitostjo in pod nadzorstvom nadzornika. ● Leta 1958 je bilo v štirih zasavskih občinah 3.621 delovnih nezdod. Od tega sedem smrtnih. Med njimi je našlo mesto v statistiki tudi ime kopača J. K. iz Zagorja.

Organi inšpekcije dela so ugotovili, da so na prvem mestu poškodbe obeh rok, ki jih je bilo okoli 30 odstotkov, stopal, ki jih je bilo okoli 15 odstotkov, nog, ki jih je bilo okoli 12 odstotkov, in poškodbe telesa, ki jih je bilo okoli 10 odstotkov. Največ ponesrečencev je bilo starih med 21. in 30. letom. Nezgode so bile najpogostejše ob ponedeljkih, petkih, torkih in sredo.

Obrat za obratom je bil prepleten s črnimi, od praha posivljenimi, grozljivimi črkami: »Varuj se nesreče!«, »Pazi na požare!«, »Ne pijuj po tleh!«, »Eldorado smiselnih in še več nesmiselnih opozoril!«.

Spremljal sem delavca na njegovo delovno mesto. Mimogrede sva našla na kupe nepotrebne navlake, ki ovirajo prehode in samo proizvodnjo, na provizorični priključek z nezolirano žico... Na delovni inšpekciji so nam povedali: »Mnogokje se vse premalo skrbe za red na delovnih mestih. Ugotovili smo vrsto pomanjklivosti v električni napeljavi. Posebno vprašanje je pripravljenost na borbo s po-

žari. Ali manjkajo sama sredstva za gašenje, ali pa so obstoječi minimaks neuporabni, na nepravilnih mestih itd. Premalo pozornosti so posvečili skrbi za zavarovanje transporta, jermenice, zobatih koles, sklopov in drugega, kar je pogost vzrok mnogim nesrečam. Resda so številna zasavska podjetja v zelo nesrečnem položaju, ker delujejo v mnogih zastarelih, danes nesodobnih prostorih, vendar pa bi se tudi v njih dalo marsikaj obrniti na bolje.

● Na področju občin Trbovlje, Hrastnik in bivše občine Radeče deluje okoli 380 podjetij in obrtnih delavnic družbenega in zasebnega sektorja. Inšpekci-

ja dela je opravila v minulemu letu redne preglede v 75 podjetjih. Največ rednih pregledov so opravili v podjetjih, ki imajo do 100 zaposlenih. ● Številke kažejo, da je bila velikokrat vzrok nesreč prav nepravilnost in premajhna skrb za osnovno ureditev posameznih delovnih prostorov. V gradbenem sektorju je skrajno neprimernih 12 delovnih prostorov, kjer je zaposlenih 114 delavcev. 14 delovnih prostorov pa je začasno neprimernih. Glede ropota in tresljaja

122 nezavarovanih pogonskih strojev in transmisij, 69 nezavarovanih strojev za obdelavo lesa, 20 dvigal, žerjavov in ostalih naprav v gradbeništvu itd. Zelo pereč problem v naših podjetjih je neurejenost električne instalacije in električnih naprav. Pomanjkljivosti v tem so ugotovili v 68 podjetjih in obrtnih delavnicah. Pri pregledih so nadalje ugotovili, da v nekaterih obratih delavci niso bili preskrbljeni z zaščitno obleko in obutvijo, čeprav bi bilo to potrebno. Inšpekcija dela je hkrati ugotovila, da so redka podjetja, ki bi skrbela za primerno (!) propagando z lepimi opozorilnimi napismi in drugimi propagandnimi sredstvi. Napraviti in izboljšati razne opozorilne (in mnogokrat hudo neopazne) lepake zato, ker je to pač zahtevala inšpekcija, še ni dovolj. Ugotovili so tudi, da zelo malo nadzornikov, mojstrov in ostalih odgovornih oseb v podjetjih pozna splošni pravilnik o HTZ, še manj pa posebne pravilnike o HTZ. Inšpekcija dela redno opozarja na te napake, jih pomaga odstranjevati. Ponekod je viden že lep napredek. Drugod pa bo treba še mnogo dela in zlasti dobre volje. Zato smo tokrat tudi opozorili na senčne strani v naši HTZ.

TRBOVELJSKI IN HRASTNISKI RUDARJI BODO Z NOVIMI DELOVNIMI USPEHI NAJLEPŠE PROSLAVILI 40-LETNICO KOMUNISTIČNE PARTIJE JUGOSLAVIJE

Odrasli v šolskih klopih

Se dober mesec in prva večerna šola za odrasle oziroma starše v Zagorju bo zaključila z delom. Vsi obiskovalci bodo zapustili otroške šolske klopi z občutkom, da so slišali zanimive stvari, da se jim je izoblikoval bistrejši pogled na mnoga važna sobodna vzgojna in druga vprašanja. Mnogi starši so prišli prvič v to šolo z deljenim mnenjem in občutkom o uspešnosti svojega koraka. Toda kaj kmalu je bil led prebit in odnosi s predavateljem so postali po uvodnih urah mnogo konkretni in pristnejši.

Ceprav ne moremo govoriti o kakih posebnih uspehih, ki jih je »Svoboda« dosegla s to prvo večerno izobraževalno institucijo, vendar ne moremo trditi, da se poskus ni obnesel in da so storičili prvi koraki v pospešeno in poglavitno tovrstno vzgojo ljudi. Zanimivo je namreč, da so med poslušalci sedeli delavci in delavke. Kot je zanimivo, da so bili med starejšimi ljudmi tudi mlajši. To pa nakazuje vodstvu delavsko - prosvetnega društva, da z letos pridobljenimi izkušnjami pogumneje stopi na neizhujno pot aktivne vzgoje ne le svojih članov, marveč kar največjega kroga delovnih ljudi. »Svoboda« se je namreč odločila ob zaključku šole za starše izvesti anketo med udeleženci. Vsi starši naj bi odgovorili na nekaj vprašanj, odgovori pa bi družstvu služili kot smernice za delo prihodnje jeseni.

Četudi udeleženci še niso dobili v roke anketnih lističev, je povsem jasno, da bo treba prihodnjo sezono organizirati na področju zagorske občine najmanj štiri podobne ustanove in sicer: dve v Zagorju, eno na Lokah in po možnosti eno v Kotredžu ali na Izlakah. Upravičeno prevladuje mnenje, da bodo sedanji obiskovalci šole najbolj aktivisti, ki bodo svojim znanjem, prijateljem in sosedom pripovedovali o zanimivih urah, preseglih v šolskih klopih.

Posebej pa kaže morda proučiti možnosti ustanovitve posebnih šol z imenom »šole za mlade zakonce«, ali kot jih imenujejo drugod: »šole za življenje«. Koliko nepotrebnega gonja in razočaranja bo prihranjeno mladim ljudem, če bodo, preden bodo stopili v zakon, poučeni o raznih življenjskih vprašanjih. Koliko se bodo lahko naučili v teh šolah, če jih sploh imenujejo šole. Resda bo morda skrajna temu ali onemu fantu, temu ali onemu dekletu neredno poslušati stvari, ki jih ljudje navadno med seboj ne govorijo, ali pa govorijo popačeno in celo nespodobno. In vendar je možno najti za razgovor o intimnih vprašanjih salonski jezik. Skratka, sedanja šola za starše odpira možnosti, da bodo naši delovni ljudje, zlasti mladi poučeni o stvarih, ki jih mora danes vedeti vsak človek, vsaka današnja družina, kajti mnogo nam mora biti na tem, da ustanavljamo zdravo in srečno skupnost ljudi. To je tudi naša socialistična naloga.

Joža Zagor

(v)

»VOJAK TANAKA« V TRBOVLJAH

V Trbovljah smo se že delno seznanili z orientalsko dramatično, ko smo gledali Klabundov »Krog s kredo« in ki se ga še marsikdo spominja. Orientalistično življenje nam je odmaknjeno, težko se življamo v navade in miselnost teh ljudi, poznamo jih največ iz knjižnih del, v katerih si pa ne moremo popolnoma predstavljati prav tistega, ker je Evropa povsem drugač-

na od Vzhoda. Zato so pa tudi uprizoritve takih iger na našem odru močno problematična stvar, kadar se jih lotimo. Dramska sekcija Svobode-Center v Trbovljah se je tokrat oprijela japonske igrice VOJAK TANAKA. Spisal jo je

Georg Kaiser. Vsebinska je vzeta iz japonskega podeželja in opisuje tamkajšnje revščino pred drugo svetovno vojno. Zanimivo je, da je bila uprizorjena prvič in zadnjič v Berlinu, to pa zaradi tega, ker je proti nadaljnjim uprizoritvam protestiral tedanji japonski veleposlanik. Pri nas je bila ta igra uprizorjena prvič v Ljubljani v okviru rednih predstav Mestnega gledališča. Pripravi smo, da bo tudi v Trbovljah doživela tak uspeh, kot ga je v Ljubljani.

Premiera bo v soboto, 14. marca, ob pol osmih zvečer v gledališki dvorani Delavskega doma.

VSAGO DELO ZAHTEVA ZBRANOST

jev je neprimernih 47 delovnih mest.

Pri obdelavi lesa in kovin so lani našli precej nezavarovanih strojev in naprav. Odkrili so

Letos več premoga

Kolektiv Rudnika Trbovlje-Hrastnik je bil pri izvrševanju svojih planskih nalog vedno med prvimi. Tako so rudarji svoj proizvodni načrt za leto 1958 izpolnili in ga še prekorajčili — letos pa so šli rudarji v novim nalogam nasproti. Zavedajo se namreč, da je letošnje leto še toliko bolj pomembno kot so bila druga, ker letos praznujemo 40-letnico KPJ. Zato so se rudarji v Hrastniku obvezali, da bodo v počastitev tega jubileja nakopali 10.000 ton premoga več, kot je predvideno v letošnjem proizvodnem planu. Tako hočejo hrastniški rudarji nakopati 5000 ton preko načrta že do 1. maja, ostalih 5000 ton premoga pa do konca leta. Prav tako so se rudarji janskega obrata Trbovlje obvezali, da bodo dali letos 15.000 ton premoga nad planom, od katerega nameravajo nakopati do 1. maja 5000 ton.

Te obveze hrastniških in trboveljskih rudarjev so toliko bolj pomembne, ker je število zaposlenih ljudi pri rudniku letos prav tolikšno kot lani in bo zaradi tega treba vložiti za pridobitev objavljenih večjih količin premoga toliko več napora. Kakor pa je razvidno iz pokazateljev statističnih zapisnikov v podjetju, obstajajo ob dosedanjem izvrševanju planskih nalog vsi pogoji, da bo obveza rudarjev čisto izpolnjena.

Letni plan rudnika Trbovlje-Hrastnik je tolikšen, kot je bil lani, in predvideva pridobitev 900.000 ton premoga. Če lanske leto pa so rudarji to množino prekorajčili in nakopali 919.000 ton premoga. Pridobivanje premoga v letošnjem letu pa občuje visoko delovno moralo in zavest ru-

darjev, saj so ti v januarju nakopali 83.000 ton premoga, v februarju pa celo 84.800 ton. Če vzamemo v mesecu januarju 25 delovnih dni, znaša povpreček dnevno porabljenega premoga 3280 ton, a v februarju 3400 ton vsak dan. To se pravi, da so rudarji v februarju nakopali vsak dan 12 vagonov več premoga kot v januarju. Pri enakem številu zaposlenih ljudi torej povečala delovna storitev. Posebno pa se je pridobivanje premoga v hrastniških in ojsrških jamah dvignilo na tako višino kot še nikoli poprej. Tako je februarjska produkcija premo-

ga v Hrastniku dnevno za 35 vagonov večja kot lani v istem mesecu. Jamska storitev se je v Hrastniku dvignila za 310 kg premoga na moža. Vzrok za to je iskati v tem, da so odkopne razmere mnogo boljše, kot so bile lani, da vlada med rudarji dobro razpoloženje in da je tudi povezava med rudarji in tehničnim nadzorom kadrom izvrstna — vse to daje ugodne rezultate kot že dolgo ne. Važno je seveda leto, da se vsi rudarji v Trbovljah in Hrastniku zavedajo obljube, ki so jo dali na 40-letnico KPJ, in da jo hočejo tudi čisto izpolniti.

Pokaži, kaj znaš!

V soboto 7. t. m. je bil v gledališki dvorani Delavskega doma nastop neznanih talentov v obliki, kot jih je v Sloveniji uvedel RTV Ljubljana. Nastopilo je 7 posameznikov, 1 duet, 1 trio (iz Hrastnika), 1 kvartet in jazz sekstet.

Z namenom, da pridobijo družna Svoboda čimveč talentiranih mladih sodelavcev, je organiziral občinski Svet Svobode in prosvetnih društev občine Trbovlje pod vodstvom tov. Minea Kužnik, prvi nastop neznanih talentov. Oglasilo se jih je 20 (12 m. in 8 ž.), ki so nastopili v zgoraj omenjenih kombinacijah. Štirje najkvalitetnejši posamezniki so golenci trboveljske Glasbene šole Bogdan Ulagar - violina; za Chopinov Nocturno in Montijev Cardas 80 takt, Lučka Kotar - čelo; za Wezelovo Romanco in Nocturno 76 takt, Joži Skrinjar - violina; za Seitzov Otroški koncert št. 2. 1. stavek 74 takt, Jože Pi-

šek - violina; za Tossellijev Serenado 72 takt. Naslednja mesta so zasedli pevka Alma Šarlah, pesnica Marija Klemen in recitatorica Nada Vodlan. Od skupinskih nastopov je pridobil največ točk Jazz sekstet (74) in ženski duet iz Svobode Zasavje (72), medtem ko je trio iz Hrastnika odnesel 71 točk, kvartet Svobode Zasavje pa 66 točk.

Dokaj stroga strokovna komisija Milko Rak, Stane Ponikvar, Ado Tavšič, Joža Zagor, Weinberger, se je v ocenah le delno razhajala z mnenjem komisije iz občinstva; razen pri zabavnem sekstetu. Napovedovalca sta bila Jelko Potočan in Rado Česnovar. Zabavni orkester Svobode-Center pod vodstvom Mihe Gunzka je dopolnjeval dve uri trajajoči program z že priobjavljenimi melodijami in pevci. Darila so prispevala domača podjetja. Obdarjeni so bili vsi nastopajoči.

Joža Zagor

(v)

»ČRNE« TOČILNICE

Občinski tržni inšpektorat v Trbovljah ima zadnje čase dela čez glavo z ljudmi, ki nezakonito točijo alkoholne pijače in jabolčnik. Sodniku za prekrške je naznanil že 21 kršilcev, nekaj pa jih ima še v postopku. Med njimi je tudi precej domaćinov, ki se s tem donosnim, a nedovoljenim poslom ukvarjajo že dalj časa. Ker njihovo točenje alkoholnih pijač, in sicer na gostinski način, ni kontrolirano, se na ta način izognejo plačevanju družbenih dajatev. To jim omogoča, da prodajajo pijače nekoliko ceneje kot gostilna, toda vseeno še kar precej zaslužijo.

Zdi se, da tudi nekateri občani včasih nimajo razumevanja in vidijo v prazdevanju tržnega inšpektorja, ki hoče zadržati nedovoljeno točenje alkoholnih pijač, škodljivo početje. Tako posamezniki pravijo, češ čemu preganjati te ljudi, ki so nam pripravili točilo vino za 20 dinarjev ceneje kot pa gostilničar? Pri tem pa seveda ne pomislijo, da tu ne gre toliko za tistih nekaj sredstev, ki je nanje družba oškodovana, kolikor za to, da se alkoholne pijače ne bi točile nekontrolirano, v nelegalnih prostorih in brez zakonitosti, da pijače niso škodljive za zdravje ljudi.

Tržni inšpektor je nedavno pregledal poslovanje Obrtne nabavno - prodajne zadrage, odne v Sloveniji, ki še vedno posluje v okviru starih pravil, preživeli za sedanj čas. Drugod so take zadrage že odpravili, v nadomestilo pa ustanovili odprte trgovine, ki poslujejo ob enakih pogojih kot vsa ostala trgovinska podjetja. Menim, da bi tak ukrep bil potreben tudi v Trbovljah, ker je nenormalno, da se naprej obstaja zadruga, ki v sedanjem gospodarskem življenju tako ne more več posloovati v okviru starih pravil in v skladu z registracijo iz časov administrativnega gospodarstva.

Zadnje čase je tržni inšpektorat ugotovil večje pisanje klaje v nekaterih obratih, ki delujejo pod neovirnim nadzorom. Naj omenimo M. C. ki je bila najprej poslovalnica pekarnice »Varga«, nato pa še slaščičarne na Teraziji. Inventurni pregled je pokazal 215.017 dinarjev primanjkljaja. Na tržnem inšpektoratu nismo mogli dobiti odgovora na vprašanje o vzrokih, ker priznata še ni bila zaslišana in torej se ni mogla povedati, kar bi jo razbremenjalo.

V poslovalnici »Preskrbe« na Metju pa je bil ugotovljen

manjko v znesku 455.803 din. Primanjkljaj bo verjetno nekoliko manjši zaradi priznanja kala, vendar bo še vedno pre-

V NOVO LETO JE ZAGORJE STOPILO Z ŽIVOSREBRNIMI LUCMI, KI SE ODLIČNO OBNESEJO

segal dovoljeno mejo. Nadaljnja preiskava bo pokazala, koliko je nastal primanjkljaj in kdo je kriv zanj.

OBTOŽENI OBTOŽUJEJO

(Nadaljevanje)

»Vi to pripovedujete, da bi se pokazali kot mučenik in da bi dobili denar iz Moskve,« je tovariš Tito hladno odgovoril:

»Jaz sem mnogo od tega priznal in nimam razloga, da bi se bal. Vem, da tudi tako ne bom prišel kmalu ven. Vsi ostali hočejo ven, pa se zato boje, da kaj povedo in zato trde, da so z njimi lepo ravnali.«

Po tovarišu Titu sta bila zaslišana Ignac Koprivnjak in Pavao Brejter. Obravnava se je nadaljevala 7. novembra popoldne z zaslišanjem pri, posebno policijskih agentov Julija Ramaja, Milana Rakica in Antona Štefulje.

Ti so pričali tako, kakor so dobili direktive od svojih šefov. Videti je bilo, da so se svojo vlogo dobro naučili. Ni bilo dovoljeno, da postanejo zmedeni ob prinašanju dokazov, kot se je to zgodilo prej pri vrsti procesov.

Zaslišanje priči in dokazni postopek je bil skončan 9. novembra. Kot dokazni material so zraven izkazov policijskih agentov služile bombe (zaradi tega so tudi ta proces imenovali »bom«), ki jih je policija podtaknila, in komunistična propagandna literatura, katere del je prav tako podtaknila policija.

To vse je dokazovalo, da režim ni izbral sredstev pri obračunu s svojimi nasprotniki.

Na osnovi »takšnega dokaznega« materiala je bil državni tožilec tako drzen, da je obtožnico razširil proti Franju Novoseliću in tovarišu Titu.

Proti tovarišu Titu je razširil obtožnico zaradi tega, ker je »v teku let 1921 do 1928 v Zagrebu in drugih mestih kot član ilegalne Komunistične partije Jugoslavije delal propagando za komunizem na ta način, da je organiziral člane te partije, držal rajonske in mestne konference o vprašanjih »stališče partijskega vodstva po dogodkih in političnem stališču SDK«, »reorganizacija celice in rajonov«, »krepitve komunistične partije

na Angleškem, v Nemčiji itd.«, »stališče KP po teh dogodkih (Netunske konvencije)«, »odprto pismo EKKI«, »nov kurz partijske politike in krepitve Partije«, in širil komunistične ideje v zgoraj navedeno svrhu...«, torej organiziral in postal član takega združenja, ki ima za svrhu propagando komunizma in nelegalno in heparlamentarno izkoriščanje oblasti.«

Branilec je odločno nastopil proti tej zahtevi tožila, kjer je naletel na nasprotovanje predsednika sodnega sveta Tomića, ki je v teku samega procesa večkrat javno stopil na stran tožila.

To je posebno pokazal na koncu same obravnave, ko tovarišu Titu v zaključni besedi ni dovolil povedati, zakaj je postal komunist.

Protestirajoč proti takemu postopku sodišča je tovariš Tito v dvorani, polni občinstva, zaklical predsedniku:

»To je najboljši dokaz, da tudi tukaj vlada policijski duh! Zivela Komunistična partija! Zivela svetovna revolucija!«

Sodba je bila izrečena 14. novembra. Tovariš Tito je bil obsojen na 5 let zapor, Franjo Novoselić na 3 leta in Andrija Božičković na 2 leti. Eva in Ignac Koprivnjak kakor tudi Pavao Brejter so bili oproščeni.

Državni tožilec je izjavil, da je zadovoljen s sodbo glede tovariša Titu, četudi sodišče ni vzelo v poštev razširitev obtožnice. Na drugi strani mu je dostavil prepis zapisnika, da vloži tožbo proti tovarišu Titu zaradi revolucionarnih vzklikov na koncu procesa.

Tega medtem ni nič malo splašilo, da ne bi, ko je odšel iz dvorane, zaklical: »Zivela Komunistična partija Jugoslavije, Zivela komunistična Internacionala!«

Zagrebske »Novosti« so v svoji številki z dne 15. novembra v zvezi s to gesto tovariša Titu prinesle naslednje: »Po prečitani sodbi in obrazložitvi je on, obrnjen proti številni publiki, ki je vsa že vstala, da

odide iz dvorane, trikrat zaklical: »Zivela Komunistična partija, Zivela komunistična Internacionala!« Toda njegovi tovariši, ki so gotovo bili tudi v sodni dvorani, se niso oprijeli tega vzklika. Morda so skupno z njim tako klicali v sebi, skrito. In tako se je ta nepopolni komunist umaknil za zidove ječe kakor kak posvelnik ladje, ki kliče, kadar se potaplja.«

»Borba« je v svoji številki z dne 17. novembra 1928, nekaj tednov pred njeno končno prepovedjo, prinesla uvodni članek, posvečen temu procesu. V njem je med ostalim pisala: »Broz je torej obsojen tudi zaradi bomb, ki se zanje nikakor ni moglo dokazati, da so njegove, a na sodni obravnavi se je pokazalo kot zelo verjetno, da jih je podtaknila policija. Obsojen je na 5 let zapor za komunistično prepričanje brez kakršnihkoli dokazov, in to po Zakonu o zaščiti države, ki zanj tudi njegovi sestavljavci pravijo, da več ne velja. Pri nas je sodišče uvedlo prakso, da obsodi prepričanje, ne pa kaznivih dela... Toda vara se buržoazija, da bo s tako sodnijsko Glavnjačo uničila borbo delavskega ljudstva. Policijska Glavnjača s svojim 10-letnim krvavim režimom ni uspela, da zaustavi razredno borbo proletariata, a tega ne bo mogla niti sodnijska Glavnjača. Delavci so bili nezakaznovano ubiti v zaporih in na ulici, trpinčeni z najstrašnejšimi mukami po raznih jugoslovanskih glavnjačah — a vse to ni moglo zlomiti borbe delavskega razreda proti krvavi in zločinski jugoslovanski buržoaziji.

Kajti iz krvi nedolžnih ubitih žrtev vpijejo tisoči novih borec, a leta ječe, sojena od razrednega sodišča, so samo spodbuda za še bolj silovito razredno borbo.

S tem procesom pa borba tovariša Titu in njegovih tovarišev-komunistov ter njihovih simpatizerjev z zasvoženim režimom ni prenehala.

BRANKO DJUKIC

(Dalje prihodnjik)

Zasavski TEDNIK POZIV

za vložitev prijav za ugotovitev predmeta nacionalizacije po 10 členu uredbe o postopku za izvedbo nacionalizacije najemnih zgradb in gradbenih zemljišč. Uradni list FLRI, št. 4-59.

Pozivamo vse državljane, civilno-pravne osebe, družbene organizacije in druga društva državljanov s stalnim prebivališčem oziroma sedežem v tej občini, ki so imeli na dan 25. decembra 1958 v Federativni ljudski republiki Jugoslaviji v svoji lasti eno ali več zgradb in gradbenih zemljišč (Uradni list FLRI, št. 52-58) nacionalizirane, idealnih delov zgradb ali posameznih delov zgradb, kot jih morajo imeti po omejenem zakonu, da vložijo

V ČASU OD 7. MARCA DO 7. APRILA 1959

prijavo za ugotovitev predmeta nacionalizacije.

Prijavo vložite na podpisnem obrazcu, ki ga dobite pri pristojnem občinskem organu za finance.

Izpolnjene prijave sprejema isti organ v zgoraj navedenem roku.

Prijavo vložite na predpisano zgoraj navedene osebe. Kdor jo ne vložijo, bo kaznovan po 63. členu zakona o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč za kaznivo dejanje zaporom do enega leta, civilno-pravne osebe, družbene organizacije in druga društva državljanov pa za prekršek z denarno kaznijo do 1.000.000 dinarjev.

Iz uradov tajništva občinskih ljudskih odborov: Trbovlje, Zagorje, Hrastnik, Litija, Sevnica, Senovo, Videm-Krško, Brežice.

KOLEKTIVI NAJ ODLOČAJO

(Nadaljevanje s prve strani)

odločati o vprašanih, ki neposredno ali posredno vplivajo na življenje delavcev. Ravno zaradi tega odpada na sindikalne organizacije velika odgovornost, da urejujejo in pravilno usmerjajo medsebojne

Najnujnejši, komunalni problemi, ki že dalj časa izstopajo v življenju videmsko-krške občine, bodo ob le-ostnji, uspešni akciji sindikatov dveh tretjin ki jih bodo podjetja namenila iz čistega dohodka za družbeni standard, v velikih merah utišani.

Na občinskem sindikalnem svetu v Vidmu-Krškem smo zvedeli, da so že pred sprejetjem zaključnih računov pripravili v vseh sindikalnih organizacijah videmsko-krških podjetij sestanke, kjer so delovni kolektivi pokazali veliko razumevanja za prizadevanja v tej smeri.

Tovarna celuloze in roto papirja »Djuro Salaj« bo namenila za gradnjo 85 stanovanj 125 milijonov din. Eden od teh stanovanjskih blokov je že v gradnji, pet pa jih bodo začeli zidati. Tovarna celuloze občuti veliko pomanjkanje stanovanj in tako je še veliko število njenih delavcev prisiljenih prihajati na delo iz oddaljenih krajev okoli Vidma-Krškega, to vse skupaj pa ne vpliva najboljše na samo delovno storičnost v podjetju.

Ostala, manjša podjetja področja videmsko-krške občine

Zagorska kronika

Kolovrat. V nedeljo bodo v Kolovratu zaključili večdnevni kuharski tečaj. Ob tej priliki bodo priredili kuharsko razstavo in počastili jubilej Partije s partizansko igro in govorom o 40-letnici KPJ.

bodo prispevala za objekte družbenega standarda okoli 30 milijonov din.

Tu bo prišla na vrsto ureditev ceste od savskega mostu pa do konca Krškega, ki je s svojim večnim prahom in blatom že dolga leta trn v peti prebivalcev mesta ob Savi. Načrti zanjo so že pripravljeni in upajo, da bodo — če bo šlo vse po sreči — letos že lahko začeli tudi z deli. Da bi se v

Vidmu-Krškem še izboljšala oskrba z zelenjavo, bodo zgradili letos novo zelenjadno trgovino tudi na Vidmu, kjer je zrastle veliko delavsko naselje nadalje bodo tu uredili še mlekarino in mesnico, v načrtu pa je še gradnja novega otroškega vrta.

Samovoljci se bodo na bližnjih zborskih odločili, kateremu od teh objektov bodo dali prednost.

Ideološka vprašanja

Po uvodnih ugotovitvah članov ideološke komisije pri občinskem komiteju ZK Zagorje o nekaterih idejnih vprašanjih so največ govorili o poteku proizvodnje programa ZKJ. Četudi so doslej zagorske osnovne organizacije ZK obravnavale že sedem let iz programa ZKJ, ni mogoče reči, da poteka študij zadovoljivo. V celoti vzeto, prihaja del članstva ZK na študijske sestanke nepravilno, zato so razprave v teh osnovnih organizacijah šibke in pogosto tudi enostranske. Vodstva osnovnih organizacij se bodo morala energičneje zavzemati za individualnost, se pravi, da bodo morala v večji meri skrbeti za to, da bodo posamezni člani ZK tudi tam segli po programu in črpali iz njegove vse-

bine napotke za svoje delo.

Vse premalo so doslej osnovne organizacije storile za širše obravnavanje VII. kongresa ZKJ in njegovega programa. Le malo osnovnih organizacij je čutilo potrebo vabiti na študijske sestanke članstvo Socialistične zveze in ostale društvene delavce. Ni dovolj, da obravnavajo program ZKJ samo osnovne organizacije! Kajti program je pravzaprav namenjen vsem ljudem za praktično izvajanje mnogih važnih nalog v socialistični graditvi. Nujno je, da tudi ostale organizacije začnejo temeljito obravnavati program ZKJ in v praksi izvajati njegove smernice. Mnogo bo v tem pogledu lahko storila pravkar ustanovljena Delavska univerza, ki mora svoj okvirni program v celoti prilagoditi napotkom VII. kongresa, kot bodo morala naša ljudskoprosvetna društva, šole in druge institucije začeti energičneje delati po napotkih programa ZKJ.

V razpravi je bilo pravilno poudarjeno, da se bodo morali komunisti zagorske občine vsestransko boriti za pravilno izvajanje programskih načel, vsebovanih v bogatem gradivu VII. kongresa.

Občinski komitej je razpravljal še o pripravah zagorskih komunistov na bližnji IV. kongres ZKS. V predkongresnem času bodo zagorski komunisti opravili letne konference v svojih osnovnih organizacijah ZK, izvolili nova vodstva in predlagali občinski konferenci ZK delegate, ki naj bi prisostvovali IV. kongresu. Aktivnost članstva ZK bo usmer-

Pri razpravah v posameznih podjetjih je prišla do veljave želja delavcev, da bi jim vselej določeno povedali, v katere objekte bodo namenili sredstva, ki jih bodo prispevali.

Več razumevanja za reševanje različnih težkih komunalnih problemov je bilo opaziti v podjetjih, kjer delajo v glavnem sami proletarci, kot pa v podjetjih, ki imajo še precej polproletarcev. C-1

ena v odpravljanje raznih slabosti v dosedanjem delu osnovnih organizacij ter boljše delo v ostalih političnih in množičnih organizacijah. Predvideno je, da se bodo nekatere večje osnovne organizacije ZK pri rudniku organizacijsko prilagodile dejanskim razmeram. Pokazalo se je, da namreč, da številno močne organizacije niso bile najboljše rešitve za močnejše delo.

Predsedstvo Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije razpisuje tromesečno tekmovalno med občinskimi komiteji Ljudske mladine Slovenije v počastitev IV. kongresa Zveze komunistov Slovenije in dneva mladosti. Tekmovanje je v sklopu proslav 40-letnice KPJ in SKOJ.

Tekmovanje bo v času od 1. marca do 2. junija 1959.

Osnovni namen tekmovalja je razširiti aktivnost mladine pri reševanju važnih družbenih vprašanj, seznanjanju mladine z zgodovino in sedanjo družbeno vlogo Zveze komunistov Jugoslavije, s programom Zveze komunistov Slovenije, razširiti organizacije Ljudske mladine in pritegniti v članstvo, predvsem mladino v starosti od 14. do 18. leta ter vaše mladine, ustvariti boljše materialne pogoje za delo organizacije ter zbrati čimveč pripravljenost za

DELO ZB V HRASTNIKU

Tudi hrastniška občinska organizacija ZB si je na občnem zboru zadala razne naloge, ki jih hoče izvršiti v počastitev 40-letnice KPJ.

Do sedaj je tu delovala le občinska organizacija Zveze borcev, a se je reorganizirala, tako da bodo delovali štiri krajevne organizacije ZB, in sicer v Hrastniku, na Dolu, v Zidanem mostu in Radečah. Po poročilu tajnice tov. Juste Bečevce je v razpravi sodelovalo mnogo članov, ki so prinašali predloge glede nadaljnjega dela v Zvezi borcev. Ena izmed

glavnih nalog organizacije je ustanovitev Muzeja NOV v Hrastniku. Dela zanj so v teku. Prav tako bo ZB še nadalje skrbela za partizanske srote, ki jih je v Hrastniku 83, in jim pomagala pri šolanju in drugače. Potrebno bo postaviti še več spominskih plošč padlim borcem NOV. — Razprava na občnem zboru je bila prav plodna. — Ob zaključku so člani na skupščini izvolili 9-članski upravni odbor in 50 delegatov za občinsko konferenco, ki bo v nedeljo, 15. marca.

KUGA V ZASAVJU

SPREHOD V PRETEKLOST

grabil z zobmi Belko, najljubšo Boštjanovo ovčko.

Fant je od jeze zavnil in naskočil medveda. Zagrabil ga je z golimi rokami in trdno prijel za vrat. S kosmatincem sta se rvala in premetavala, nazadnje je požeruh le spustil ovco in obstal nečlen na zemlji...

Boštjan ga je zagaval z golimi rokami...

O junaškem fantu in zmagi z medvedom so govorili po vseh okoliških vaseh in zaselkih.

Boštjan in drugi hribovcil so v tistih časih izdelovali iz lesa velika vesla, ki so jih kupovali avstrijski brodniki. Tiste čase po dolini reke Save se ni bilo železnice in so prevažali raznovrstno blago na velikih ladjah. Za uravnovesje ladij in vožnjo so se čolnarji posluževali vesel, ki so jih izdelovali po hribovskih vaseh na Dolgem brdu. Mamolju in drugod. Kadar so izdelali tovor vesel, si jih je naložili na ramena pastir Boštjan, ki so mu po znamenju nad kosmatincem pravili Boštjan Medved. In se je odpravil v dolino, do Litije, Brega ali na Spodnji Log, da jih je tam spravil v denar.

Nekoč je gledal postavnega fanta lastnik ladje Miha Okorn iz Jablanice. Krepak fant mu je bil takoj všeč in ga je pregovoril, da je pustil pastirsko službo na Mamolju in stopil na njegovo ladjo za veslača. Čolnar iz Jablanice doline si je obetal od močnega fanta precej pomoči in haska, saj je na vožnjah po nevarnih brzicah potreboval zmeraj več krepkih rok, in vdanih fantov.

Boštjan Medved je ostal pri ladjar, in Okornu dolgo vrsto let v službi in si je nazadnje z veslanjem več priložil kot s pastirsko palico in izrezlja-

vanjem vesel. Varčni fant je postal časoma tako bogat, da si je kupil svojo ladjo, in od tedaj se mu je močnejše bo bolj gledil iz leta v leto.

Na Bregu pri Litiji si je kupil hišo in ustanovil družino. Z ladjo je pridno vozil na Hrvaško, tjakaj je prevažal blago, ki ga je dobival v Ljubljani iz pomorskih krajev, s Hrvaškega pa je dovažal žito.

Tiste čase je razsajala na Hrvaškem huda bolezen: kuga. Ljudje so obolavali in kogar se je kuga lotila, je cepnil po tleh kakor muha, ki se je napila strupene pijače.

»Kar domov, brž domov!« je odločil prestrašeni Boštjan in velel nato, vrniti ladjo in kreniti po reki navzgor proti domu.

Spotoma pa mu je zbolelo že nekaj hlapcev. Kdor je zbolel, so ga neusmiljeno prevrnili v vodo, ki ga je odnesla s seboj — živega mrljica.

Bolj ko se je Boštjan bližal domači vasi, tembolj hude novice so se čule med ljudmi po obrežnih naseljih. Kuga je divjala že tudi po slovenskih vaseh ob reki Savi.

»Mene ne bo! Kuga se pa ne dami« se je odločil Boštjan.

Perce pripoveduje

Zopet sem se znašel v Krškem. Vedel sem, da bom našel kaj za mojo »torbico«. Blato me sprva sicer ni presenetilo, tega sem že od nekdaj navajen. Toda: neki Krčan me je vprašujoče pogledal. »Ali se tega res ne bi daš odpraviti? Po cesti za Savo imajo nasut gramoz že od jeseni, vendar le v velikih kupih.« Ne vem, kaj je vzrok, da ga ne posujejo po cesti za pešce, ki toliko trpijo, ko se pogrezajo do gležnjev v blato!

Ko sem nadaljeval pot proti zdravstvenemu domu, sem se iz radovednosti ustavil ter pogledal smerišče tega zavoda že zaradi tega, ker sem ga nekoč že opisal v tej rubriki. Bil sem trdno prepričan, da bom našel smetišče lepo urejeno, pa sem se, dragi bralci, pošteno urezal. Smetišče je še bolj zanemarjeno kot nekdaj! Na njem sem našel zbirko najrazličnejših odpadkov prav do injekcij penicilina. Odpadki ležijo še tako daleč naokoli, da gojenci dijaškega doma ne morejo več po stezi, ki drži mimo.

Ni čudno, da je na TSS vedno mnogo bolnikov in tudi prav nič čudnega ne bi bilo, če bi se pojavil med dijaški tifus.

Se v dijaški dom sem skočil. V dijaškem domu TSS živi precej dijakov, veliko pa je tudi tistih, ki se v njem samo hranijo. Prihajajo iz Vidma, Krškega in tudi iz Leskovca. Žal da v domu ni vse v najlepšem redu. Večina dijakov se ne pritožuje zaradi hrane, ampak zaradi odnosov med kuharico in med njimi. Zenska je bojda včasih precej svojevlečna.

Cepprav so o tem že mnogo govorili na seji šolske skupnosti, konferenci mladinske organizacije itd., se stanje ni spremenilo.

Hkrati še to: uprava doma je kupila kuharicam lepe bele rute, ki pa jih zaradi bojazni, da bi si pokvarile pričekno, kratko malo ne nosijo.

Dijaki upajo, da vsaj ta sestavek ne bo naletel na gluha ušesa!

Pepce

Tekmovanje mladine

mladinske delovne brigade med kmečko mladino.

Tekmovanje je nagradno. Najboljši občinski komitej bo razen nagrade prejel tudi simboličen »Kip mladosti«.

Organizacija tekmovalja:

Pri centralnem komiteju LMS je osnovana posebna komisija, v katero so poleg članov Centralnega komiteja vključeni tudi vsi sekretarji okrajnih komitejev LMS.

Tekmovalni komiteji je treba poslati poročila do 1. aprila, 1. maja in zaključno poročilo do 2. junija. Poročila naj vsebujejo tudi podatke o aktivnosti mladine na ostalih področjih, ki niso zajeta v tekmovalnem programu.

Predsedstvo Centralnega komiteja LMS bo ob zaključku tekmovalja na predlog tekmovalne komisije nagradilo najboljše občinske organizacije.

NAGRADE:

- — televizijski sprejemnik ali moped in »Kip mladosti«
- — episkop
- — diaporojektor in serija diafilmov
- — radioaparati
- — zbirka 40 knjig

Nagrade bodo slovesno razdeljene v krajih zmagovalcev. Predsedstvo Centralnega komiteja LM Slovenije kliče vse mladinske organizacije, da s poglobljenim delom in povečano aktivnostjo vse mladine dostojno proslavimo dan mladosti in dočakamo IV. kongres Zveze komunistov Slovenije.

Predsedstvo Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije.

KIP MLADOSTI

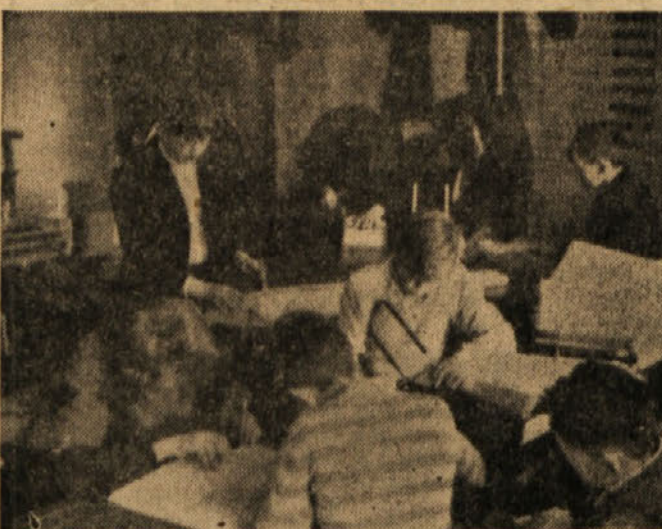
Kaj pravite k predlogu o trboveljski pošti in še o čem

V Trbovljah smo podrlj staro pošto na Vodah. Prav! Kar mora biti, mora biti. Vsi se s tem strinjamo. Nova pošta v Trbovljah se ni daleč preselila od stare, ali... človeku je včasih vsak korak preveč: bodisi že iz stare navade ali komodnosti ali zaradi pomanjkanja časa. Kupovali pošne fiskovine, znamke, da ne rečemo oddajanja priporočilnih in še drugih nujnih poštinih pošilk na enem samem uradu, spričo tega, da je bila še pomožna pošta v Zg. Trbovljah odpravljena in je tako ostala v dolgi trboveljski dolini samo še centralna pošta na Trgu revolucije — se je v kraju porodilo novo vprašanje: ali res zahteva, ne vemo kakšna potreba, da je celotno pošto delo v Trbovljah centralizirano na enem samem mestu, in to v dolini, ki sega od železniške postaje do Gabrskega, dolgi celih 6 kilometrov? V časih, ko skoparimo z minutami, ko pravimo in vemo, da je čas res zlato, je pač več kot dovolj za tistega z železniške postaje ali pa onega iz Gabrskega, da prinese priporočeno pismo na danes edini poštni urad v Trbovljah. Saj so podpirali za čevlje dane poceni, časa imamo tudi vsi neomejeno na razpolago, čemu si ne bi to zadnjo novost v Trbovljah privoščili?

Res bi bilo nekoliko več dela in potrebnih več uslužbencev, ki bi jih morda lahko »smeli« s centralne pošte — je pa neovrgljivo dejstvo, namreč: da sta v današnjih Trbovljah, v katerih so se razrasle po osvoboditvi na jugu in na severu (posebno se tu!) številne nove kolonije, potrebna ne eden, marveč celo dva pomožna poštna urada — eden za Zg. Trbovlje, drugi morda v Zasavju! Prav sedaj govorimo o povečanju storičnosti; ali jo bomo ob taki praksi res dosegali, vsaj pri uslužbencih, ki imajo stalen stik v podjetjih in ustanovah s pošto? Menda pač ne!

Drugi predlog bi izhajal nekako iz prvega. Kakor pošta, tako so se v Trbovljah že prej centralizirale tudi trafike, Kar naštetimo jih, koliko jih imamo v Trbovljah! Pri postaji ena, na Vodah dve, potem pa vse daleč do Zg. Trbovelj nobene. Res moramo izvesti vmesne gostinske obrate, ki prodajajo tobakne izdelke — nesreča pa je v tem, da gost velikokrat ne dobi čistih cigaret, ki si jih želi. Gostinstva namreč drže le »standardne« tobakne izdelke in nimajo kdo ve kake izbire. Dalje! Če hočete dobiti kakršenkoli časopis v prosti prodaji, se morate v Trbovljah pač potruditi iti v trafike ali kioski na Vodah! Ali je to potrebno? Menda ne! V uradu OBLO Trbovlje prihajajo dnevno množice strank, ki morajo pogosto čakati na ureditev svojih težav. Posedajo brezdelno v občinskih avlah, dostikrat brez čitva, cigaret — zmanjka ti vžigalic — pri vstopu v občinski urad pa stoji brezposelna vratarjeva loža! Ali se ne bi mogoče vselitvi vanjo podjeten upokojenec, ki bi se oprjel tega posla in si ustvaril lep prihodnjak, delovnemu ljudstvu v Trbovljah pa prihranil marsikatero nevšečnost? Bo rečeno padlo na plodna tla?

PRIPOMBE UREDNIŠTVA: Naš dopisnik je v svojem članku načel vprašanja, ki so vredna resnega razmišljanja pri odločitvah čimteljih.

Brestaniški šolarji se urijo v ročnih spretnostih

Na vzhodni strani Litije se dviga hrib Mamolj. Tam v bližini so še druge hribovke vasi: Podmlji, Dolgo brdo, Prelesje, Zgledavica in še druge. V bližini Mamolja rečejo gozdu Kugatovna. Tam so si lovci iz Litije nedavno postavili lepo leseno lovsko kočbo. V krajih okrog Mamolja in Majlička je dosti divjadi in zdaj imajo v svoji kočbi udobno zavetišče, kjer se po končanem lovu odpočijejo.

Od tujih obiskovalcev nove kočbe pa sem slišal, da pravijo temu kraju vse drugače, kakor je prav. Nekateri govorijo o novi lovski kočbi na Kugotni, drugi celo pri Kugotli, le domaćini izgovarjajo pravi: na Kugatovni! (Ta kraj je dobil svoje ime že v davnih časih: Kugatovna, in to od boleznih kuge, ki je včasih divjala po naših krajih in neusmiljeno morila. Kuga je razsajala po naših krajih najhujše pred dobrimi 300 leti, leta 1645; precej žrtev za kugo pa je umrlo tudi v letih 1612, 1634, 1679 in 1680, 1691 itd.).

Hrib, kjer stoji danes ta samotna lovsko kočba, je dobil ime po Boštjanu Medvedu, v domači govorici tudi Kuga imenovanem.

Boštjan je bil kmečki otrok z Mamolja, samotne hribovske vasi v litijskih hribih, od koder je lep razgled na dolino reke Save. V mladih letih je bil pastir in je pasel graščinske ovce. Pri samotnem delu je zaradi zabave metal v zrak polena in kamenje, pozneje, ko so se mu roke utrdile, tudi večje skale. Pri tej igri je postal tako močan, da se ni bal nobenega sovrsnika. Neke jeseni je s poljske strani prilizel do njegovih ovč medved, a Boštjan se ga ni ustrašil. Zagrabil je palico in planil na kočuharja. Medved je šlil v ovce, ki so se zgnete okrog pastirja, ta pa je tolkel po zverini, da je prelomil kolo. Tedaj se je medved poglavl v čredo in za-

hitro roko sta si zbila iz podrhtih brun kočbo, v njej napravila ležišče in v kot postavila svo zalogo živčevja, ki sta ga prinesla z ladje.

Minovali so dnevi, tedni, meseci. V dolini je črna kuga že prenehala, z mamoljskih hribov, Kakor se je zale kl preplašeni Boštjan Medved, pa ni bilo ne njega ne njegovega sluga Miklavža.

Zatorej so se nekega dne odpravili Boštjanovi ladjarji, da poiščejo gospodarja.

Tam v bližini znamenitega studenca, imenovanega Stara voda, so našli na ostanke male kočbe. V njej pa so našli dvojce trupel: v starejšem so spoznali nekdanjega ladjarja Boštjana, mlajši pa je bil njegov spremljevalec Miklavž.

Nič jima ni pomagal beg iz doline v samotno gosto, da bi se rešila pred kugo. Gotovo sta ponesla kaj te hude bolezni že s seboj s Hrvaškega, in tedaj, ko sta menila, da sta se z begom rešila bolezni, ju je zavratna kuga že imela v svojih krempljih, da sta obležala bolna sredi hoste in ni bilo niko-gar, ki bi jima pomagal. Kuga ju je zadavila sredi gozdne samot v bati-letu poleg izvirka Stara voda.

Od tedaj pravijo domačini gordu, kjer si je postavil nekoč pred stoletji Boštjan Medved kočbo, da bi zbežal pred zavratno kugo — na Kugatovni. Stari ljudje vedo še danes v to zgodbo in jo radi povedo izletniku, ki poizveduje o nastanku tega kraja, in o nekdanjem ladjarju Boštjanu Medvedu, imenovanem Kuga.

Tako sem zvedel o nastanku imena Kugatovna tudi iz tvoj vse zapisal, da se ne pozabi in da bi kraj pravilno imenovali tudi današnji obiskovalci lovske kočbe na Kugatovni.

Jože Zupančič, Litija

Pisana stran

Svinčnik za vse

Francoski tehnik, ki izdelal nov svinčnik, ki ima novo snov namesto grafitne mine in izjemnih barv. Novi svinčnik pušča na kovinah in tudi na steklu jasno sled, ki jo je težko zbrisati. Z njim je mogoče

nato pa odgovorj nanj na drugem traku. S pritiskom na vzvod nato lahko primerja svoj odgovor z odgovorom aparata. Tako je vsaka goljufija izključena. V kratkem bodo nagradili takšni aparat za pouk francosčine, nemščine, matematike in psihologije. Zda samo še manjka, da bodo tudi študente nadomestili stroji...

Vrnil mu je!

Brivski mojster v Herrenbergu v Württembergu je prejel račun, da plača 50 DM cerkvenega davka. Skorajna je bil brivec veren, ni hodil v cerkev in se mu je zdel račun le prevlek. Zato je poslal župnika račun, in sicer 36 DM za strženje, 14 DM pa za britje, skupno za 50 DM.

Takoj drugi dan se je župnik oglašil pri brivcu in ga narahlil: »Kaj hočete s to neumnostjo?« ter pokazal s pr-

stom na mojstrov račun. »Ni kdar se nisem pri vas strigel in tudi še nikoli bril. Cemu ste mi torej poslali račun?« Brivski mojster pa se lokavo nasmehne in potegne iz listnice župnikov račun: »Poglej-

Kaj stori človeško telo v enem dnevu

Človeško srce udari 115.200 krat. In požene skozi telo 13.000 l krvi. Človek diha 25.000 krat. Lasje mu zrastejo za 0,25 mm. Nohti mu zrastejo za 0,06 mm. Oči odpre in zapre 12.000 krat. S potenjem zgubi 0,7 kg vode. Njegovi koščki razvijejo pri žvečenju 70 kg tlačne moči, pri trdi skorji kruha pa celo 100 kg. Da držijo glavo pokonci, potrebuje za to 29 mišic. Če pa hodi, potrebuje 300 mišic.

Ljubezen na prvi pogled

Dve ženski sta se pogovarjali. »Oh, da,« pravi prva, »spominam se še, da sem se v svojega moža zaljubila na prvi pogled. Spominam se, kakor da bi bilo to včeraj: z očetom sva se sprehajala v Dalmaciji po obali, ko mi je oče naenkrat rekel: Poglej, dragica, tamkaj gre mož, ki ima v hranilnici 1 milijon dinarjev prihrankov!«

Vzgoja otrok

Naš očka je bil silno strog mož. Nikdar ni otrokom dovolil, da bi med jedjo govorili. Ko je gospodinja prinesla nekega dne prinesla na mizo solato, sem plašno spregovoril: »Cuj očka...«

»Molči!« je zagrmel očka nad menoj. »Govori, ko bomo pojedli!« In ko smo že pojedli kosilo in je strežnica prinesla na mizo kavo, je očka dejal: »No, sedaj pa povej, kaj te je prej tako srbelo!«

»V tvoji solati je bila gosenica...«

Kitajska modrost

(Po Cuang-ceu - 370-302 pred n. št.)

Ali veš, če ni Tvoja želja, da živiš, samo smrt? Ali veš, če ni Tvoj strah pred smrtjo, da bi bil bogat ali hlapec. Ti sanjaš, da je zagrešila pot, a ni slutila, da je na pravi poti domov?

Možno je, da se bomo nekega dne prebudili in spoznali, da so bile življenje samo sanje. Ne verjem, da čuješ, in ne verjem, da si na svetu vladar ali hlapec. Ti sanjaš. In tudi če Ti pravim, da si sanjač, so sanje...

Neka revna deklica je bridko jokala, ko so jo iz koč njenih staršev odpeljali v cesarsko palačo. In ko je v cesarjem sedela za bogato obloženo mizo, se je kesala, da je jokala.

Ali veš, če umrli ne obžalujejo, da jim je bilo nekoč toliko do življenja?

Marsikdo sanja o veseli gostiji, drugi dan pa mu prinese trpljenje. In marsikdo sanja o trpljenju, naslednji dan pa sedi na veseli gostiji. V sanjah ne opazi, da so vse samo sanje. Šele ko se prebudi, opazi, da se mu je samo sanjalo.

Profesorji brez dela?

Na univerzi v Hamiltonu (ZDA) pričenjajo stroji nadomestovati profesorje. Studentje opravljajo svoje poklice s pomočjo stroja, ki mu ne morejo očitati pristranosti.

V aparatu so vloženi mikrofili, ki vsebujejo vprašanja in odgovore. Student prebere v aparatu najprej vprašanje,

Politični mozaik

NAFTA DIŠI

Francozi so našli v Sahari obilo nafte. Toda osvobodilno gibanje Alžira je oспорilo Parizu pravico na njeno eksploatacijo. Oglasili se je tudi Maroko, zahtevajoč razširitev mej na del Sahare. Pred dnevi se je oglasil še Tunis. Burgiba je izjavil, da sodi za pravilno, da se pušča, pod katero leži omenjeno bogastvo, porazdeli med okoliške dežele. Zanimivo je naslednje: petrolejski izvori so prav v bližini tuniške meje. Vsekakor Franciji ne bo lahko ohraniti svojega »eladora«; vedno je nevarno na tujem kopati...

POHITITE!

Sin diktatorja San Dominga Raphael Trujillo se je pred nedavnim »proslavil« s svojimi zvezami z nekaj znanimi filmskimi igralniki, katerim je poklanjal dragocene darove v vrednosti celokupne ameriške pomoči državi njegovega očeta.

Ker se prav sedaj začnejo ogorčena bitka med velikimi ameriški avtomobilskimi koncerni za lansiranje in prodajo avtomobilov »tipa 1959«, so ti skupno napravili na moške sledeči okli:

»Pohitite, da ženi vaših sanj poklonite avto! Ako tega ne boste napravili vi, tvegate, da to stori Raphael Trujillo!«

FARUK PRODAJA AVTO

Bivši kralj Faruk, ki denar, katerega je nagrabil pri Egiptenih, sedaj zapravlja po Italiji, je pred nedavnim naročil v Ameriki razkošni specialni avtomobil.

Ko so mu sporočili, da je avto prispel z avionom, je takoj pohitel na letališče. Ko je zagledal svoje bleščeče belo »vozilo sanj«, pokrmomano dolgo in nizko, je Faruk zavričkal od zadovoljstva in navdušenja.

In ko je ves blažen hotel vstopiti v ta avto, je videl, da ne more sedeti za volan, ker je predebel...

Avto je sedaj naprodaj.

Iz filma švedskega režiserja Ingmara Bergmana - »Poletje z Moniko«

Prehrana svetovnega prebivalstva

Svetovno prebivalstvo narašča s silno naglico. Da so gospodarnostni resno zaskrbljeni, kako mu bo mogla ustreči prehranska proizvodnja. Publikacija ameriških organizacij za splošno korist ugotavlja, da sta dve tretjini svetovnega prebivalstva že danes nezadostno prehranjeni. Izračunali so, da sta prišli od ameriške razdelitve živinskih presežkov leta 1957 na 1,8 milijarde gladujočih ljudi na vsakega vsak 17. dan povprečno 2 čajni skodelici živilskih potrebščin.

Proizvodnja prehranskih potrebščin je dosegla leta 1956 800 milijonov ton. Pri enakomerni razdelitvi teh dobrin bi moralo človeštvo gladovati. Zaradi tega bo treba uspešnih ukrepov, da se pridelek živilskih potrebščin dvigne z okoliščinam vseh tehniških pripomočkov, z dviganjem žetvenne donosnosti z ustreznim gnojenjem ter s kultiviranjem dolej gospodarsko neizkoriščenih zemeljskih površin ter s pridobivanjem prehranskih virov iz morja.

Z razvojem zdravstva in napredka higijene kakor tudi z uspešno borbo proti nalezljivim boleznim in njenim povzročiteljem je umrlost predvsem v nerazvitih krajih Azije, Afrike in Južne Amerike zelo padla, številni rojstev pa se je dvignilo. Po takem razvoju bo v prihodnjih dveh letih svetovno prebivalstvo naraslo za 100 milijonov ljudi. Danes cenijo stanje svetovnega prebivalstva na 2,75 milijarde ljudi, leta 1962 jih ugotevajo že biti 3 milijarde, leta 2000 pa 6 milijard.

OD VSEPOVSOD

Kako velik je človek?

Prostornina človeškega telesa znaša pri velikosti 168 cm 60 litrov - površina pa znaša 2 kv. metra.

Če mu na avtu počiva guma...

...takrat AMERICAN zavre staro gumo in si - ne da bi črtnil besedo - kupi novo;

...takrat se ANGLEZ pelje do prihodnje delavnice in si jo da zakrpati;

...takrat NEMEC takoj odpre svoj avtomobilski priročnik, da ugotovi, zakaj sploh guma počiva in kaj naj takrat stori;

...takrat RUS iz pokvarjene gume napravi 50 parov podpetnikov;

...takrat SVICAR sklene, da bo pri prihodnji vožnji vzel s seboj dve rezervni gumi;

...takrat ITALJAN dolži svojo vlogo, da je ona kriva njegove nesreče in jo temperamentalno preklinja;

...takrat FRANCOZ zahteva od avtomobilske tovarne, da mu brezplačno pošlje nadomestno gumo;

...takrat ŠVED pripoveduje svoj doživljaj prvemu novinarju;

...takrat SKOT preudarija, da je vožnja z avtomobilom predraga in da je sploh najpametneje, če z avto vožnjam preneha.

Trje dediči

Neki bogataš je imel tri sinove. Eden izmed njih je postal tovarnar, drugi filmski igralec, tretji pa banknik. In ko je oče umrl, so sinovi odprli njegovo oporoko. V njej je oče zapisal, da si sinovi lahko dele njegovo zapuščino z enakim deležem, vendar pod pogojem, da vsak izmed njih pred pogrebom položi v njegovo krsto 10 tisoč dolarjev.

Preden so zabili krsto očeta.

Je prvi sin potegnil iz listnice deset tisoč dolarjev in jih s kislim obrazom položil v krsto. Tudi drugi sin je dolgo premišljal, kaj naj stori, nazadnje pa je tudi on dal v krsto enak znesek. Tretji sin pa je lince potegnil iz žepa neki list, ga z najresnejšim obrazom položil v krsto, v zameno pa je vzel iz krste denar, ki sta ga vanjo položila njegova brata.

List je bil bančno nakazilo za 30.000 dolarjev...

Težavna šolska naloga

Bilo je v neki osnovni šoli. Osemletni otroci so imeli za nalogo, da narišejo, kaj namerava kdo postati, ko bo velik. In ko so otroci oddali učiteljske svoje risbe, si na njih videl bolniške sestre, učiteljice, šoferje, letalce itd. Le neka deklica je oddala učiteljski prazen list.

Učiteljica jo začudeno vpraša: »Kaj ali res ne veš, kaj hočeš postati, ko boš velika?«

»To že,« odgovori dekletce. »Hočem se omožiti, ne vem pa, kako se to nariše...«

Kača v roki

Poštar Hartley Tripp iz Ruan Minorja (Anglija) je ravno končal svoje vsakdanje delo - zbiranje pošte - imel je še tri poštne zbiralnike, da jih izprazni. Prvi med njimi je bil pritrjen na vrodu velikega parka. Poštar je odprl s ključem vrata zbiralnika, segel z roko vanj, vendar ga je pretreslo: na hitro je izvlekel roko, okrog nje pa je bila zvit - kača... Mož ni izgubil prisotnosti duha, tudi ni pomišljal, ali je kača strupena ali ne. Postavil jo je mirno v travo in kača se je mirno odplazila... Poštar se je kajpak globoko oddahnil.

SPOMINI OBVEŠČEVALCA

5

W levjem brlogu

Pri organizaciji tega obiska sem imel velike težave, vendar sem končno uspel pripeljati v Nemčijo nekega lorda, dva generala, admiral, nekega častnika in pastora.

Prispeli so z osebnim Hitlerjevim letalom. Obisk je bil v vsakem pogledu izveden s poznano nemško natančnostjo in je trajal štirinajst dni ter veljal nemško vlado približno štiri tisoč funtov.

Najprej smo obiskali neke šole, bolnišnice, kraje, kjer so izsuševali velika močvirja, nato pa smo odrinili v Vzhodno Prusijo, kjer nas je sprejel oholi gauleiter Koch. Le-ta je organiziral obisk na državnem posestvu Trakenen, kjer so vzgajali po vsem svetu znane polno-krvne dirkalne konje. Za konje so zelo skrbeli, saj je imel vsak konj svoj hlev, sanje pa so skrbeli posebej za to izurjeni ljudje. Resnično smo bili nad vsem, kar smo videli, zelo začudeni. Kasneje smo obiskali posestvo nekega starega svetov-

skega grofa, ki je kajoak simpatiziral z nacisti. Tudi tu smo videli krdele »arabcev« najčistejše rase. Ob zaključku našega obiska nam je grofica priredila sprejem, kateremu je prisostvovala vsa tamošnja aristokracija.

Na koncu tega štiridnevnega obiska smo prisostvovali še velikemu strankinemu kongresu v Nürnbergu, kjer smo imeli možnost videti mnoge predstavnike nacistične organizacije. Tu so nas sprejeli v posebni avlienci tudi Hitler, Hess in drugi veljaki. Hitler je bil silno prijeten, tako da je zapuškal vtis uglednega diplomata, prisrčnega gostitelja in državnika, ki živi samo zato, da bi koristil svoji deželi. Razumljivo je, da so bili angleški gostje zavzeti nad vsem, kar so videli. Videli so nacistično Nemčijo skozi vijoličasto pobarvana očala in bili pripravljeni, da po povratku v domovino govornijo o Nemčiji samo najlepše in najboljše.

Bil sem v neprijetnem položaju. Nisem si upal karkoli reči, ker sem vedel, da bi se kmalu razvedelo v Nemčiji vse, kar bi povedal. Toda za vsako ceno sem hotel, da moji gostje spoznajo pravega Hitlerja. Zaradi tega sem se odločil, da jih popeljem na kongres, da slišijo glavni Hitlerjev govor.

Iz zares, nisem se motil. Hitler se je takrat pokazal v pravi luči. Človek bi težko v njem prepoznal mirnega, uglednega diplomata, kakršen se je kazal ob našem sprejemu. Zdal se divjal. Moji gostje seveda niso vsega razumeli, kar je govoril, vendar so naslednje dni angleški častniki prinesli dolge izvlečke iz tega govora, posebno tiste stavke, v katerih se je zagnal v Žide.

Moji gostje so bili dovolj pametni in inteligentni, da so sedaj spoznali, kdo je Hitler in kaj grozi človeštvu.

Ker sem bil v nacističnih krogih znan kot Hitlerjev prijatelj in gost, so me vabili na mnoge sprejeme, večerje in praznovanja.

Dokler bom živel, ne bom pozabil neke večerje pri esesovskih funkcijonarjih. V dvorani, okrašeni z zastavami in nacističnimi emblemi, se je zbralo nad 50 esesovskih gangsterjev, ki jim je predsedoval Himmler. Ko sem vstopil v dvorano, mi je prišel nasproti neki esesovec in me povedel na moje mesto. Na moji desni strani je sedel neki nadut esesovski višji oficer, drugače pa molčeč človek. Na levič je bil sedež prazen.

Komaj sem prišel večerjati, sem za hrbtom slišal neki glas: »Dovolite, da se vam predstavim. Plesem se Heiderich.« Te besede so delovale name kot električni šok. Heiderich, uradni Himmlerjev namestnik, je vodil znano policijsko or-

ganizacijo, ki je prodira skoro v vsako nemško hišo. Na večerji je bilo precej povabljenih gostov, a med njimi tudi angleški in francoski ambasador. Cemu je Heiderich izbral stol ravno na moji levič? Saj je vedel, da ne reprezentiram nikogar...

Vendar trenutek ni bil primeren za strah. Zaradi tega sem rekel: »Drago mi je, da sem se z Vami spoznal, gospod Heiderich!«

Vedel sem, da je surov človek, pa sem zato izkoristil vsako možnost, da bi ga bolje videl in morda opazil kako zunanje znamenje njegove sadistične surovosti. Začutil sem se, da ta množični ubijalec ni imel nobenih znamenj. Bil je vlsok človek, tipčen nemški častnik iz boljše družine. Heiderich se je vedel zelo spošdobno. Razgovarjala sva se o samem osrednjem vprašanju: o nemško-angleškem sodelovanju. Nemčija bo zagotovila obstoj angleškega imperija, v Anglija bo dala Nemčiji proste roke v Vzhodni Evropi. To sem imel priložnost že večkrat slišati pri Hitlerju in Rosenbergu.

Ko se je večerja približevala kraju, je Heiderich nekaj zaspeštel oficerju na njegovi levič. Ta je naglo odšel iz dvorane. Spet sem začutil strah. Kaj če me namerava likvidirati, ko bom zapustil večerjo? Če nisem zbujal sum?

Toda ko se je častnik vrnil z majhnim zavratkom, ki mi ga je Heiderich poklonil sem se oddahnil. Podaril mi je majhno porcelanasto skledo, ki so jo izdelali v neki tovarni pod esesovsko kontrolo. V skledi je bila čokolada. Ko sem se vrnil v hotel, sem bil strahovito lačen, ker med večerjo na sprejemu sploh nisem imel teka. Zaradi tega sem se lotil čokolade. Toda nenadoma sem se premislil. Kaj če

mi ni bila čokolada izročena iz posebnih namenov? Tisto noč sem slabo spal.

Vse do vojne je bil Heiderich v nemški javnosti malo znan, čeprav sta imela vskozi s Himmlerjem velikansko oblast.

Komaj ko je prišel Hitler na Dunaj, da proslavi priključitev Avstrije k rajhu, je Rosenberg tudi mene poklical in povabil na Dunaj. To je bilo marca leta 1938. Videti je bilo, da je Nemcem mnogo na tem, da kot »njihov človek« vse vidim in da »uživam« njihove uspehe.

Prispel sem na Dunaj še pravočasno, da sem slišal Hitlerjev govor in videl, da so dali Dollfusovim ubijalcem veliko priznanje s tem, da so jih spodbili v prve vrste v slavnostni dvorani. Kasneje sem odšel v hotel na obisk k Hitlerju. Nervozno se je sprejel po sobi. Nikdar ga nisem videl takega. Ko me je zagledal, je skoro zakrčkal: »Ha, baron, končno imam Avstrijo!«

Tudi naslednje dni je bilo lahko opaziti, da je Hitler nervozen in da živi v neki napetosti. Zahteval je od mene, da se snidem v Rosenbergovi hiši in se pogovorimo o tem, kaj mislijo o priključitvi Avstrije Angleski.

»Vi ste s tem dejanjem pravzaprav obrnili hrbet Angliji in Franciji,« sem mu dejal. Ali je bilo to potrebno?

»Temu ni bilo pomembno,« je odvrnil. »Ne toliko iz političnih razlogov, kot da vrnem nemškemu rodu samozavest.«

Malo kasneje pa je zamrmal: »Da, da, zelo težka zadeva.« Nato me je vprašal: »Kako misli o tem preprosti?«

(Konec prihodnjic)